

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΤΕΕ/ΤΚΜ

«ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΚΡΙΤΙΚΗ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ»

**επί του Σχεδίου ΝΟΜΟΥ του ΥΠΕΧΩΔΕ «Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων
εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις»**

ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: **ΣΟΡΤΙΚΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, Συντονιστής**
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΚΑΛΟΥΣΗ ΕΛΕΝΗ
ΚΩΝΤΣΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΝΤΩΝΑΣ ΡΩΜΙΛΟΣ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΤΑ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	2
1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	2
2. ΜΗΤΡΩΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ – ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	10
3. ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	13
4. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ – ΠΛΑΙΣΙΟ (άρθρο 8)	18
5. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	19
6. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ	21
7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ	23
8. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	32
9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ	42

A. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΕΧΩΔΕ ΓΙΑ ΤΗΝ

«Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις»

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

1.1 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Το Νομοσχέδιο έχει τις ακόλουθες προβλέψεις:

- Προεκτίμηση της αμοιβής της μελέτης από την υπηρεσία της Αναθέτουσας Αρχής, πριν από τη σύνταξη προκαταρκτικής μελέτης, δηλαδή, με ανεπαρκή στοιχεία για μια ικανοποιητική προσέγγιση.
- Κατ' αποκοπήν οικονομική προσφορά των υποψηφίων μελετητών σε όλες τις περιπτώσεις, χωρίς κάτω όριο.
- Απόρριψη εκείνων που υποβάλλουν οικονομική προσφορά κατά 30% ή 20%, κατά περίπτωση, μεγαλύτερη της προεκτίμησης.
- Δέσμευση του αναδόχου ότι θα ολοκληρώσει την ανατιθέμενη μελέτη με την οικονομική του προσφορά (οικονομική προσφορά = συμβατική αμοιβή = τελική αμοιβή), ασχέτως του εάν η προεκτίμηση της υπηρεσίας και η οικονομική προσφορά αποδειχθούν ανεπαρκείς.

1.2 ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εμείς προτείνουμε τα ακόλουθα, σε ό,τι αφορά την αμοιβή των μελετών και την οικονομική προσφορά:

- Κατάργηση του υφιστάμενου Κώδικα Αμοιβών Μηχανικών και Προδιαγραφών εκπόνησης μελετών (Π.Δ. 696/74, όπως ισχύει σήμερα) και θέσπιση νέου Κώδικα Προδιαγραφών Εκπόνησης Μελετών, προσαρμοσμένου στις σημερινές απαιτήσεις και νέου Κώδικα ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ Αμοιβών Μηχανικών, κατ' αντιστοιχία με τις Προδιαγραφές.
- Οι αμοιβές του νέου Κώδικα Αμοιβών θα υπολογίζονται συναρτήσει των μονάδων φυσικού αντικειμένου του έργου και όχι του προϋπολογισμού αυτού, για ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ.

- Ο νέος Κώδικας Αμοιβών, αρμοδιότητας του ΥΠΕΧΩΔΕ, θα συνταχθεί έτσι ώστε οι προκύπτουσες αμοιβές, να είναι πράγματι οι ελάχιστες απαιτούμενες για την εκπόνηση των μελετών στην επιθυμητή ποιότητα, σύμφωνα με τις Προδιαγραφές.
- Συγχρόνως θα καθοριστούν μέγιστες αμοιβές μελέτης για όλες τις κατηγορίες μελετών (π.χ. κατά 30% μεγαλύτερες των ελαχίστων), έτσι ώστε να καλυφθούν οι ιδιαίτερες δυσκολίες που παρουσιάζουν τα προς μελέτη αντικείμενα.
- Η οικονομική προσφορά των υποψηφίων μελετητών θα υπάρχει σε κάθε περίπτωση και θα αναφέρεται σε ποσοστό αύξησης (από 0 έως 30%) της ελάχιστης αμοιβής, που προκύπτει από τον Κώδικα Αμοιβών.
- Η συμβατική και τελική αμοιβή του αναδόχου θα προκύπτει μετά την εκπόνηση του πρώτου σταδίου της μελέτης (προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη κατά περίπτωση), όταν, δηλαδή, θα έχει οριστικοποιηθεί το φυσικό αντικείμενο της μελέτης.
- Η συμβατική και τελική αμοιβή του αναδόχου δεν μπορεί να υπερβεί την προεκτίμηση αμοιβής της υπηρεσίας περισσότερο από 20%. Εάν αποδειχθεί μεγαλύτερη, τότε η μελέτη θα διακόπτεται σε προηγούμενο στάδιο από το τελικό και το υπολειπόμενο στάδιο αυτής θα ανατίθεται με νέο διαγωνισμό.

1.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

1.3.1 Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο αμοιβών

- α. Τον Κώδικα Αμοιβών Μηχανικών, που προβλέπει τις ελάχιστες αμοιβές για την εκπόνηση μελετών και παροχή υπηρεσιών, αποτελεί σήμερα το Π.Δ. 696/74, όπως τροποποιήθηκε με τα Π.Δ. 99/78, 152/82 και 515/89 (η πιο εκτεταμένη τροποποίηση), καθώς και μια σειρά Υπουργικών Αποφάσεων, που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση Νόμου για τις αμοιβές μελετών – υπηρεσιών, που δεν προβλέπονται από το Π.Δ. 696/74 (πολεοδομικές μελέτες, μελέτες χρονικού προγραμματισμού, υπηρεσίες διοίκησης έργου, γεωτεχνικές μελέτες κ.λ.π.).

Για τις περισσότερες κατηγορίες μελετών, η αμοιβή προκύπτει ως συνάρτηση του τελικού προϋπολογισμού του έργου, ενώ για τις υπόλοιπες (οδοποιία, τοπογραφικές κ.λ.π.) ως συνάρτηση των μονάδων του φυσικού αντικειμένου της Μελέτης.

Ο Κώδικας Αμοιβών συνοδεύεται από Κώδικα Προδιαγραφών Εκπόνησης Μελετών (Βιβλίο 2 του Π.Δ. 696/74), δηλαδή για κάθε κατηγορία μελέτης καθορίζονται η ελάχιστη αμοιβή και οι προδιαγραφές εκπόνησής της. Το ίδιο συμβαίνει και με τις Υπουργικές Αποφάσεις, οι οποίες συγχρόνως με τον καθορισμό ελαχίστων αμοιβών για ορισμένες κατηγορίες μελετών – υπηρεσιών, καθορίζουν και τις προδιαγραφές εκτέλεσής τους.

- β. Ο χαρακτήρας των ελαχίστων αμοιβών του Κώδικα Αμοιβών Μηχανικών ως κατωτέρας διατίμησης υποχρεωτικά εφαρμοζόμενης, δόθηκε με το Ν.Δ. 2726/1953 και ισχύει έκτοτε συνεχώς επί 50 έτη.

Συγκεκριμένα, το δεύτερο εδάφιο της πργρ. 1 του άρθρου μόνου του Ν.Δ. 2726/53 ορίζει ότι:

«Τα ως άνω ελάχιστα όρια αμοιβών (δηλ. του Κώδικα Αμοιβών) αποτελούν κατωτέραν διατίμησην υποχρεωτικήν δι' αμφοτέρα τα συμβαλλόμενα μέρη (δηλ. Εργοδότη και Μηχανικό)...».

Κατά την Εισηγητική Έκθεση του ως άνω Ν.Δ. οι λόγοι θέσπισής του ήταν :

- Η προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος με την εξασφάλιση της ποιότητας των μελετών και συνακολούθως των έργων,
- Η αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού σε βλάβη της επαγγελματικής στάθμης του Μηχανικού και της ποιότητας των έργων.

- γ. Ειδικά για τις μελέτες Δημοσίου η πργρ. 3 του Ν.Δ. 2726/53 όριζε ότι μπορεί, με κοινή Απόφαση των Υπουργών Δημ. Έργων και Οικονομικών να προβλέπεται μείωση των ελαχίστων ορίων αμοιβών του Κώδικα Αμοιβών.

Πράγματι, σήμερα η ισχύουσα μείωση των αμοιβών στις μελέτες Δημοσίου (συνηθίζεται να λέγεται «έκπτωση υπέρ Δημοσίου») είναι από 5% έως 15% ανάλογα με το ύψος της αμοιβής.

- δ. Από το 1953 μέχρι σήμερα, οι διατάξεις περί ελαχίστων αμοιβών Μηχανικών λειτούργησαν θετικά για το δημόσιο συμφέρον. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι, σταδιακά, η Πολιτεία ενέταξε στο καθεστώς αυτό πολλές κατηγορίες μελετών – υπηρεσιών, ακόμη και πρόσφατα, την τελευταία 5ετία (Πολεοδομικές μελέτες, Γεωτεχνικές μελέτες).

- ε. Τόσο ο Κώδικας Προδιαγραφών εκπόνησης μελετών, όσο και ο Κώδικας Αμοιβών χρήζουν άμεσης και ριζικής αναθεώρησης για τον εκσυγχρονισμό και την επέκτασή τους και στις υπόλοιπες κατηγορίες μελετών. Οι προδιαγραφές του Π.Δ. 696/74 δεν έχουν τροποποιηθεί ούτε κατ' ελάχιστο από το 1974, με αποτέλεσμα να αντιστοιχούν στις μεθόδους, στα μέσα και στις απαιτήσεις ποιότητας των αρχών της 10ετίας του '70.

Το ίδιο ισχύει και για τις ελάχιστες αμοιβές μελετών του Π.Δ. 696/74, για τον καθορισμό των οποίων, επίσης, δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι σύγχρονες μέθοδοι και τα σημερινά μέσα εκπόνησης των μελετών, αλλά και οι συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις –ιδιαιτέρα κατά την τελευταία 10ετία– από τους Μελετητές (πρόγραμμα ποιότητας έργου, σύνταξη Σχεδίου

Ασφάλειας & Υγείας και Φακέλου Ασφάλειας & Υγείας για το υπό μελέτη έργο, ασφάλιση των μελετών, πρόσθετες εγγυήσεις σε ποσοστό 20% της αμοιβής κ.λ.π.).

στ. Η προεκτίμηση αμοιβής της μελέτης από την υπηρεσία του Εργοδότη δεν παίζει κανέναν απολύτως ρόλο, πλην του καθορισμού της απαιτούμενης τάξης των πτυχίων, του ποσού των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης και των ποινικών ρητρών.

Ίσως γι' αυτόν τον λόγο, οι υπηρεσίες έχουν εθιστεί στη αρχική υποεκτίμηση των αμοιβών, πρακτική που επικράτησε και επειδή, μ' αυτόν τον τρόπο, «χωρούσαν» περισσότερες μελέτες και έργα στα προγράμματα.

ζ. Σύμφωνα με τον Ν. 716/77, η συμβατική αμοιβή του μελετητή καθορίζεται μετά την έγκριση της προμελέτης και η τελική αμοιβή, η οποία υπολογίζεται μετά την ολοκλήρωση της μελέτης και την έγκριση του τελικού προϋπολογισμού, δεν μπορεί να υπερβεί τη συμβατική αμοιβή περισσότερο από 40%.

1.3.2 Επιχειρηματολογία κατά του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και υπέρ της οικονομικής προσφοράς χωρίς κάτω όριο

Τα επιχειρήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα κατά του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και υπέρ της οικονομικής προσφοράς είναι :

- Ότι οι μελετητές αυξάνουν επίτηδες τους προϋπολογισμούς των έργων, προκειμένου να αυξήσουν τις αμοιβές τους, που προκύπτουν ως συνάρτηση του προϋπολογισμού.
- Ότι επειδή δεν υπάρχει εξαρχής δέσμευση της αμοιβής του μελετητή, αλλά και για τον προηγούμενο λόγο, δεν μπορεί να γίνει σοβαρός προγραμματισμός μελετών και έργων, καθώς οι τελικές αμοιβές και οι τελικοί προϋπολογισμοί προκύπτουν πολύ μεγαλύτεροι των αρχικών εκτιμήσεων.
- Ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μας επιβάλλει, στο πλαίσιο του επιδιωκόμενου ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού, να καταργήσουμε τη νομοθεσία περί ελαχίστων αμοιβών Μηχανικών και να καθιερώσουμε τις οικονομικές προσφορές χωρίς κάτω όριο.
- Ότι αποτελούμε εξαίρεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε ό,τι αφορά την ισχύ διατάξεων περί ελαχίστων αμοιβών και ότι έχουμε την υποχρέωση να συμμορφωθούμε καταργώντας τις.

1.3.3 Απαντήσεις στην ανωτέρω επιχειρηματολογία

α. Καταρχήν τα δύο τελευταία επιχειρήματα έχουν καταρριφθεί με τον πιο επίσημο τρόπο, πριν από μερικούς μήνες. Συγκεκριμένα, η καινούργια Οδηγία 2004/18/EK της 31^{ης} Μαρτίου 2004 «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων

έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», στο μεν σημείο (47) της εισαγωγής (εκτιμώντας τα εξής) προβλέπει ότι:

«Στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, τα κριτήρια ανάθεσης ΔΕΝ πρέπει να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που διέπουν την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, όπως είναι, παραδείγματος χάριν, οι ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ, ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ή δικηγόρων και ...», στη δε πργρ. 1 του άρθρου 53, με τίτλο «κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων», ορίζει ότι :

*«Με την **επιφύλαξη** των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν ...»*

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδέχεται και ενσωματώνει στο δίκαιό της Κώδικες ελαχίστων αμοιβών των Μηχανικών.

- β. Φυσικά, η παραπάνω αποδοχή εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έγινε για να ικανοποιήσει την ελληνική πλευρά. Έγινε επειδή αντίστοιχες διατάξεις ισχύουν σε χώρες με παράδοση στη συνέπεια τήρησης των προγραμμάτων τους, όπως π.χ. στη Γερμανία, η οποία έχει Κώδικες ελαχίστων και μεγίστων αμοιβών Μηχανικών, όπως εμείς προτείνουμε, μεταξύ των ορίων των οποίων μπορούν να κινούνται οι οικονομικές προσφορές. Οι Γερμανοί, λοιπόν, όπως και άλλοι Ευρωπαίοι, αντιλαμβανόμενοι ότι η **κατάργηση των ελαχίστων αμοιβών θα επιφέρει ποιοτική υποβάθμιση των μελετών**, επέμειναν στην υιοθέτηση του συστήματός τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το πέτυχαν.
- γ. Το πρόβλημα της αύξησης των προϋπολογισμών των έργων και των μελετών, σε σχέση με την αρχική εκτίμησή τους, είναι υπαρκτό και σοβαρό. Κατά τη δική μας άποψη, τα αίτιά του είναι τα ακόλουθα :
- Κυριότερο αίτιο είναι η ελληνική πρακτική του συνόλου σχεδόν των Αναθετουσών Αρχών, να προχωρούν σε ένταξη έργων σε προγράμματα και σε ανάθεση μελετών με βάση εκτίμηση από παρόμοια έργα, χωρίς να έχει προηγηθεί καμιά σοβαρή προετοιμασία και διερεύνηση της έκτασης των αναγκών που θα καλύψει το έργο, των πραγματικών δεδομένων του και του συνόλου των στοιχείων που απαιτούνται για τον κατά προσέγγιση προσδιορισμό του προϋπολογισμού του.
  - Ως δεύτερο και, επίσης, σοβαρό αίτιο, κατατάσσουμε την από 10ετίες ριζωμένη στη συνείδηση των Υπηρεσιών πρακτική να υποεκτιμούν συνειδητά τους προϋπολογισμούς έργων και τις προεκτιμήσεις αμοιβών, ώστε να εντάσσουν περισσότερα έργα και μελέτες στα προγράμματά τους. Στη διαδικασία αυτή συμμετέχουν και δίνουν την κατεύθυνση οι εκάστοτε Πολιτικοί υπεύθυνοι για να

δείξουν μεγαλύτερη δραστηριότητα και να «ικανοποιήσουν» τις απαιτήσεις των πολιτών, έστω και σε βάρος της αποτελεσματικής διαχείρισης των έργων.

- Στο πρόβλημα συμβάλλει αποφασιστικά, επίσης, η έλλειψη αξιόπιστων εγκεκριμένων Αναλυτικών Τιμολογίων (Α.Τ.) για την κοστολόγηση των έργων. Τα ισχύοντα μέχρι σήμερα Α.Τ. συντάχθηκαν τη 10ετία του '70 και απέχουν πολύ από τις πραγματικές τιμές κόστους των εργασιών. Έτσι, τα έργα εκτιμώνται στην αρχή με τιμές πραγματικές κόστους από παρεμφερή έργα, στη συνέχεια όμως μελετώνται και προϋπολογίζονται, επειδή το επιβάλλει η ισχύουσα νομοθεσία, με τιμές των εγκεκριμένων Α.Τ.
- Αποφασιστική συμβολή στο πρόβλημα έχει, επίσης, η έλλειψη διατάξεων της νομοθεσίας για υποχρέωση των Κυρίων των Έργων και των Αναθετουσών Αρχών να περιορίζονται, κατά την εκπόνηση της μελέτης, στο πλαίσιο του αρχικά προγραμματισθέντος έργου και προϋπολογισμού.

Έτσι παρουσιάζεται το φαινόμενο, κατά την εκπόνηση της μελέτης, να δίνονται εντολές στους μελετητές για επέκταση του έργου, ποιοτική αναβάθμιση των χαρακτηριστικών του κ.λ.π.

- Συμβολή στη δημιουργία του προβλήματος έχει, επίσης, η ανεπαρκής στελέχωση και η έλλειψη εμπειρίας πολλών Υπηρεσιών και Αναθετουσών Αρχών.
- Τέλος, υπάρχει και η διάσταση ορισμένων μη συνεπών μελετητών, οι οποίοι, εκμεταλλευόμενοι τα κενά και τις πρακτικές που επισημάνθηκαν πιο πάνω, καθώς και τη σημερινή έλλειψη σύνδεσης μεταξύ «προεκτιμώμενης» και «συμβατικής» αμοιβής, προσπαθούν να αυξήσουν τα μεγέθη και τους προϋπολογισμούς των έργων που μελετούν, για να αυξήσουν την αμοιβή τους.

Η πρακτική αυτή δεν αντιπροσωπεύει το κύριο σώμα των επαγγελματιών μελετητών και γραφείων μελετών, αλλά τους «αλεξιπτωτιστές» μελετητές και τα «πλασματικά» («αεριτζήδικα») γραφεία μελετών, που αποσκοπούν στο άμεσο κέρδος και δεν βασίζονται στη συνέπεια και συνέχεια της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Η αποκοπή αυτού του αποστήματος από το κύριο σώμα των επαγγελματιών μελετητών δεν επιτυγχάνεται με τη γενίκευση της οικονομικής προσφοράς σε συνδυασμό με την κατάργηση των ελαχίστων αμοιβών Μηχανικών, αλλά με την εξυγίανση του Μητρώου και του όλου συστήματος ανάθεσης και εκπόνησης μελετών – υπηρεσιών. Αντίθετα, σε ένα σύστημα «οικονομικής προσφοράς», όπως προτείνεται, είναι βέβαιο ότι θα επιπλεύσουν εκείνοι οι οποίοι δεν ενδιαφέρονται για την ποιότητα της μελέτης, ενώ θα οδηγηθούν στην καταστροφή οι συνεπείς μελετητές.

1.3.4 Αποτελέσματα από τυχόν εφαρμογή του Νομοσχεδίου ως έχει

Οι διατάξεις του νομοσχεδίου χαρακτηρίζονται από μια υπεραπλούστευση, καθώς πρόκειται από τη μια μεριά για τη ριζική ανατροπή ενός καθεστώτος που ίσχυσε επί 50 έτη και από την άλλη μεριά για ένα θέμα εξαιρετικά δύσκολο και σύνθετο, με πολλές παραμέτρους, η κυριότερη από τις οποίες –η σωστή προεκτίμηση της αμοιβής μιας μελέτης ή υπηρεσίας πριν από την έναρξη εκπόνησής της– αποτελεί αυτή καθαυτή ένα δισεπίλυτο, πολλές φορές ενδεχομένως και μη επιλύσιμο πρόβλημα.

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του νομοσχεδίου, ως έχει, θα είναι σύντομα και θεαματικά. Θα επαναληφθεί το «έργο» των «αλόγιστων εκπτώσεων» των εργολάβων, σε συντομογραφία.

Τα αμέσως επόμενα χρόνια η πλειοψηφία των μελετών θα αναλαμβάνεται από αριβίστες, αεριτζήδες και εικονικά γραφεία που θα «χτυπούν» τις μελέτες αποβλέποντας στον παραμερισμό των σοβαρών γραφείων μελετών και ελπίζοντας ότι, χάρη στις «ικανότητες» και την «ευελιξία» τους, θα μπορούν να αλλάζουν το αντικείμενο της σύμβασης και να πετυχαίνουν Νέες Τιμές.

Η ποιότητα των μελετών θα πέφτει κατακόρυφα και οι Αναθέτουσες Αρχές θα αντιμετωπίζουν το γνωστό δίλημμα, δηλ. να διακόψουν τη μελέτη και να κηρύξουν έκπτωτο τον μελετητή, με συνέπεια την καθυστέρηση του όλου προγράμματος, ή να προσπαθήσουν να τον βοηθήσουν, επειδή δεν «βγαίνει» με την προσφορά του, ενδίδοντας στις απαιτήσεις του.

Οι σοβαροί μελετητές στην αρχή θα παραμερίσουν, μετά σιγά-σιγά οι πιο τολμηροί και εκτεθειμένοι σε υποχρεώσεις θα ακολουθήσουν το ίδιο παιχνίδι. Οι υπόλοιποι θα περιορίσουν το προσωπικό τους, θα διαλύσουν τις εταιρείες μελετών ή θα καταστραφούν οικονομικά.

Μέσα σε πέντε χρόνια το ΥΠΕΧΩΔΕ θα ψάχνει απεγνωσμένα να βρει λύσεις στο μέγα πρόβλημα των «αλόγιστων οικονομικών προσφορών» για τις μελέτες και θα προτείνει νέο νομοσχέδιο.

Το ζοφερό αυτό σκηνικό, δυστυχώς θα το δούμε να ξεδιπλώνεται μπροστά μας. Η ιστορία θα επαναληφθεί και θα δικαιωθεί ο νομοθέτης του έτους 1953. Σε κάθε περίπτωση, θα ήταν χρήσιμη η μελέτη της Εισηγητικής Έκθεσης του Ν.Δ. 2726/53, που θεσπίστηκε επί Υπουργίας του Κων. Καραμανλή.

1.3.5 Επιχειρηματολογία υπέρ των προτάσεών μας

α. Καταρχήν, δεν υπάρχει πλέον καμιά αμφιβολία ότι η πρότασή μας είναι συμβατή με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποδεκτή από αυτήν. Επιπλέον, καθιερώνοντας την

οικονομική προσφορά μεταξύ ελαχίστων και μεγίστων αμοιβών, ικανοποιεί και τις απαιτήσεις της δημιουργίας προϋποθέσεων ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού.

- β. Αποδεδειγμένα την ελάχιστη αμοιβή της μελέτης από τον προϋπολογισμό του έργου για όλες τις κατηγορίες μελετών, αφαιρεί το τυχόν κίνητρο για αύξηση του προϋπολογισμού του έργου προς ίδιο όφελος του μελετητή και καταρρίπτει το επιχείρημα της αδυναμίας σωστού προϋπολογισμού εξαιτίας αυτού του λόγου.
- γ. Ήδη, το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει αναγνωρίσει την αναγκαιότητα θέσπισης νέων Προδιαγραφών εκπόνησης μελετών και έχει περιλάβει σχετική διάταξη στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Καθώς το ίδιο είναι αρμόδιο για τη σύνταξη και του Κώδικα ελαχίστων αμοιβών, δεν έχει παρά να καθορίσει τις αμοιβές στο κατώτερο εκείνο επίπεδο, που θα διασφαλίζει την ποιότητα και τη δυνατότητα ανταπόκρισης στις Προδιαγραφές.
- δ. Με τη σύνδεση της τελικής αμοιβής με την προεκτιμηθείσα αμοιβή και την υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να διακόψει τη μελέτη σε περίπτωση υπέρβασης, αφενός αφαιρεί κάθε κίνητρο του μελετητή να αυξήσει το φυσικό αντικείμενο της μελέτης και αφετέρου –το κυριότερο– υποχρεώνει τις υπηρεσίες των Αναθετουσών Αρχών να προγραμματίζουν σωστά και με κάθε επιμέλεια τα έργα και τις μελέτες τους.

2. ΜΗΤΡΩΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ – ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

2.1 ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Για την υλοποίηση των δημοσίων έργων, οι φορείς του Δημοσίου συνεργάζονται με τον ιδιωτικό τομέα σε τρία πεδία : μελέτη – κατασκευή – παροχή υπηρεσιών διοίκησης και επίβλεψης έργων και μελετών. Για τα δύο πρώτα πεδία υφίσταται εθνική νομοθεσία και αντίστοιχα Μητρώα, ως απαραίτητα εργαλεία για την εφαρμογή της.

Το τρίτο πεδίο αναπτύχθηκε πρόσφατα, ως αποτέλεσμα της αδυναμίας των υπηρεσιών των φορέων του δημόσιου τομέα να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της μεγάλης αύξησης του όγκου δημοσίων έργων-μελετών, των υποχρεώσεων, όρων και προϋποθέσεων διαχείρισης των κοινοτικών προγραμμάτων χρηματοδότησης, των εξειδικευμένων γνώσεων για την εκπόνηση μελετών και εκτέλεση ειδικών έργων με σύγχρονες μεθόδους κ.λ.π. Πράγματι, κατά την τελευταία 10ετία πολλαπλασιάζεται κάθε έτος ο αριθμός και το μέγεθος των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών συμβούλου, που ανατίθενται από φορείς του δημοσίου σε ιδιώτες. Για την ανάθεση των συμβάσεων αυτών ισχύει η Οδηγία 2004/18 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον το χρηματικό τους αντικείμενο υπερβαίνει το όριο για την εφαρμογή της Οδηγίας, δεν υπάρχει όμως καμιά άλλη πρόβλεψη της Ελληνικής νομοθεσίας ούτε για την ανάθεση ούτε για την εκτέλεση των συμβάσεων.

Η πρακτική που ακολουθείται μέχρι σήμερα για την ανάθεση των συμβάσεων αυτών από τις Αναθέτουσες Αρχές χαρακτηρίζεται από :

- Την έκδηλη επιθυμία πολλών Αναθετουσών Αρχών για πλήρη ασυδοσία στην επιλογή του Αναδόχου, προκειμένου να κατευθύνουν τις αναθέσεις όπου –για διάφορους λόγους– θέλουν. Χαρακτηριστική της τάσης αυτής είναι η πρακτική του «σπασίματος» των συμβάσεων σε μικρότερες –κάτω του ορίου της Ε.Ε.– ώστε να μη δεσμεύονται ούτε από την υποχρέωση τήρησης της Οδηγίας. Εξίσου χαρακτηριστική είναι και η πρακτική της μετονομασίας των μελετών σε “υπηρεσίες συμβούλου για την εκπόνηση μελετών», προκειμένου να ξεφύγουν από την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας περί ανάθεσης μελετών.
- Την έκδηλη αμηχανία των Αναθετουσών Αρχών που θέλουν να κάνουν σωστά και με νόμιμες διαδικασίες τη δουλειά τους, προκειμένου να διαφυλάξουν τα συμφέροντα των φορέων τους και του Δημοσίου γενικότερα, αλλά δεν γνωρίζουν σε ποιες σχετικές διατάξεις πρέπει να ανατρέξουν. Έτσι, αναγκάζονται να ανατρέξουν άλλοτε στα Μητρώα Μελετητών και Γραφείων Μελετών και στις διαδικασίες και προϋποθέσεις που ισχύουν για την ανάθεση μελετών, άλλοτε στα Μητρώα Εργοληπτικών Επιχειρήσεων και στην επιλογή

ως Αναδόχων Εργοληπτικών Εταιρειών, αν και τα απαιτούμενα προσόντα για τις υπό ανάθεση υπηρεσίες δεν συμπίπτουν ούτε με εκείνα των Μελετητών ούτε –πολύ περισσότερο– με εκείνα των Εργοληπτών Δ.Ε.

Είναι λοιπόν εμφανής η ανάγκη εθνικής νομοθεσίας για τη θέσπιση των προϋποθέσεων άσκησης του επαγγέλματος του συμβούλου – μηχανικού και οργάνωσης των εταιρειών συμβούλων για την ανάληψη συμβάσεων παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών από το Δημόσιο, όπως επίσης και η ανάγκη για αυστηρό έλεγχο της τήρησης τόσο της Εθνικής όσο και της Κοινοτικής νομοθεσίας.

2.2 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Το κατατεθέν νομοσχέδιο δεν καθορίζει τις προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του συμβούλου παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, της οργάνωσης των εταιρειών συμβούλου κ.λ.π. και δεν προβλέπει –ούτε καν ως δυνατότητα– τη συγκρότηση αντίστοιχων Μητρώων.

Περιορίζεται στην περιγραφή μιας «χαλαρής» διαδικασίας ανάθεσης, χωρίς να υπεισέρχεται καθόλου στα κριτήρια (προϋποθέσεις) τεχνικής και χρηματοοικονομικής ικανότητας, με τα οποία οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να κρίνουν την καταλληλότητα των υποψηφίων.

Τέλος, αντιμετωπίζει εν μέρει το κενό της ελληνικής νομοθεσίας για την εκτέλεση των συμβάσεων, καθώς ταυτίζει την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών με την εκπόνηση των μελετών, αδιαφορώντας για τις ιδιομορφίες κάθε πεδίου υπηρεσιών.

2.3 ΠΡΟΤΑΣΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το νομοσχέδιο πρέπει να καθορίσει τους όρους και τις προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του Συμβούλου, καθώς και τους όρους και προϋποθέσεις οργάνωσης και λειτουργίας των Εταιρειών Συμβούλων, για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών στα δημόσια έργα-μελέτες.

Επίσης, θα πρέπει να προβλέψει τη συγκρότηση αντίστοιχων Μητρώων Συμβούλων-Εταιρειών Συμβούλων, καθώς και τυχόν ασυμβίβαστο στην ανάληψη ορισμένων υπηρεσιών.

Λόγω της ιδιομορφίας του αντικείμενου των ανεξάρτητων υπηρεσιών, σε όλα τα παραπάνω μπορούν να υπάρχουν διαφοροποιήσεις από τα ισχύοντα για τις μελέτες, όπως π.χ.:

- Να μην αποτελεί ασυμβίβαστο για την εγγραφή στα Μητρώα Συμβούλων-Εταιρειών Συμβούλων η εγγραφή στα υπόλοιπα Μητρώα (Μητρώα Μελετητών-Εταιρειών Μελετών, ΜΕΚ, όχι όμως και στο ΜΕΕΠ),
- Λόγω της πολυπλοκότητας του αντικειμένου των υπηρεσιών, μπορούν να περιορισθούν οι τάξεις των πτυχίων, οι δε κατηγορίες των πτυχίων να είναι αντίστοιχες εκείνων των δημοσίων έργων.

Τέλος, θα πρέπει με τον νόμο, ή με Π.Δ. που θα εκδοθεί, να καθορίζονται τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας και χρηματοοικονομικής ικανότητας των υποψηφίων, ώστε αφενός να βοηθηθούν οι Αναθέτουσες Αρχές και αφετέρου να υπάρχει μια ενιαία κατεύθυνση.

Για την αιτιολόγηση των παραπάνω προτάσεων παραθέτουμε συνοπτικά τα εξής :

- α. Οι ίδιοι λόγοι που επιβάλλουν τη συγκρότηση και τήρηση των υφιστάμενων ή προβλεπόμενων από το νομοσχέδιο Μητρώων (ΜΕΚ-ΜΕΕΠ, Μητρώα Μελετητών-Εταιρειών Μελετών) ισχύουν και για τον τομέα των ανεξάρτητων υπηρεσιών, που αποτελεί το τρίτο πεδίο συνεργασίας Δημοσίου-ιδιωτών για την εκτέλεση των δημοσίων έργων (μελέτη – κατασκευή - παροχή υπηρεσιών διοίκησης και επίβλεψης)
- β. Η Πολιτεία οφείλει να έχει καταγεγραμμένα τα βασικά στοιχεία (οργάνωση, εμπειρία, τίτλοι σπουδών, μετοχική σύνθεση, εκπροσώπηση, ανάθεση συμβάσεων κ.λ.π.) των φορέων του ιδιωτικού τομέα με τους οποίους συμβάλλονται οι διάφοροι φορείς της.
- γ. Η Πολιτεία οφείλει να θέσει τις προϋποθέσεις και όρους άσκησης του επαγγέλματος του Συμβούλου και οργάνωσης των Εταιρειών Συμβούλων.
- δ. Η ύπαρξη Μητρώου και οι εξ αυτού δεσμεύσεις-υποχρεώσεις θα συμβάλουν αποφασιστικά στην οργάνωση του τομέα των ανεξάρτητων υπηρεσιών (συγκρότηση μόνιμων εταιρικών σχημάτων, διάρκεια του βασικού στελεχιακού δυναμικού των εταιρειών συμβούλων κ.λ.π.), αλλά και στην καλύτερη ανταπόκριση των αναδόχων τέτοιων συμβάσεων στις υποχρεώσεις τους, καθώς ο ευκαιριακός σημερινός χαρακτήρας συγκρότησης σχημάτων για κάθε «δουλειά» και η έλλειψη συνεπειών για τους μετέχοντες σ' αυτά δεν βοηθούν προς αυτές τις κατευθύνσεις.
- ε. Το ΥΠΕΧΩΔΕ οφείλει να συνδράμει τις Αναθέτουσες Αρχές της χώρας, που θέλουν να κάνουν σωστά τη δουλειά τους, αλλά δεν γνωρίζουν ποια προσόντα και λοιπά στοιχεία πρέπει να ζητήσουν από τους Συμβούλους που θέλουν να προσλάβουν, όπως επίσης να αποθαρρύνει εκείνες τις Αναθέτουσες Αρχές που δεν ενδιαφέρονται για τα προσόντα, αλλά απλώς θέλουν να αναθέσουν τη δουλειά σε δικούς τους ανθρώπους. Η ύπαρξη του Μητρώου συμβάλλει και προς τις δύο αυτές κατευθύνσεις.

3. ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Το Νομοσχέδιο είναι άκρως φειδωλό σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για την εγγραφή στο Μητρώο, την οργάνωση και λειτουργία των Εταιρειών Μελετών, αφήνοντας τα περισσότερα θέματα να ρυθμιστούν με Π.Δ. Με τον τρόπο αυτόν αφήνει σε αβεβαιότητα για το μέλλον τους όσους ασχολούνται επαγγελματικά και οργανωμένα ή σκοπεύουν να ασχοληθούν με την εκπόνηση μελετών, αλλά και με τον φόβο ότι οι παραπάνω όροι και προϋποθέσεις θα μπορούν να μεταβάλλονται διαρκώς από εδώ και πέρα, αίροντας τις συνθήκες σταθερότητας που απαιτούνται για τη δημιουργία και ανάπτυξη οργανωμένης μελετητικής δραστηριότητας.

Στο σημείο αυτό θεωρείται σκόπιμη μια σύντομη αναφορά στο θέμα της οργάνωσης της μελετητικής δραστηριότητας. Υπάρχουν δύο τρόποι για να δημιουργηθεί ένα σοβαρό μελετητικό γραφείο. Ο πρώτος τρόπος είναι παλιός, έμπειροι μελετητές να αποφασίσουν να εγκαταλείψουν την ατομική τους δραστηριότητα και να συνενώσουν τις δυνάμεις τους για τη δημιουργία ενός μεγάλου και οργανωμένου γραφείου. Δύσκολη απόφαση, καθώς, παρά την αβεβαιότητα για το μέλλον, απαιτείται η εγκατάλειψη των ατομικών κεκτημένων και η συνεισφορά τους στην κοινή προσπάθεια. Ο δεύτερος τρόπος είναι νέοι επιστήμονες, με κοινά οράματα και στόχους, να συνενώσουν τις δυνάμεις τους ξεκινώντας από μικρά αντικείμενα, αυξάνοντας σταδιακά τις γνώσεις, τις εμπειρίες, την οργάνωση, την τάξη των πτυχίων τους κ.λ.π. Δύσκολη επίσης απόφαση, καθώς απαιτεί μια μακροχρόνια επένδυση πολλής προσωπικής εργασίας και αφοσίωσης χωρίς ανάλογες απολαβές, με την αβεβαιότητα για το άμεσο μέλλον να επικρέμαται κάθε στιγμή. Και στους δύο τρόπους, αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη της οργανωμένης μελετητικής δραστηριότητας είναι η ύπαρξη ενός σταθερού πλαισίου όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας εκ μέρους της Πολιτείας και η διασφάλιση ότι η ανταπόκριση στις απαιτήσεις αυτές, θα επιτρέψει την αξιοποίηση των κόπων, των γνώσεων και των ικανοτήτων. Η βεβαιότητα ότι ο κάθε τυχάρπαστος ευκαιριατζής δεν θα μπορεί να «στήνει» εικονικά γραφεία μελετών και να αναλαμβάνει «δουλειές» αντί για μελέτες.

Το ίδιο σταθερό περιβάλλον και τη γνώση των απαιτήσεων της Πολιτείας θέλουν και τα ήδη φτιαγμένα, σοβαρά μελετητικά γραφεία. Το Εμπορικό Δίκαιο και η ελληνική νομοθεσία γενικά παρουσιάζουν ένα κενό σε ό,τι αφορά τους όρους σύστασης, λειτουργίας, φορολογίας κ.λ.π. των εταιρειών παροχής υπηρεσιών γενικά και εταιρειών μελετών ειδικότερα, τις οποίες αντιμετωπίζουν ως κοινές εμπορικές, κεφαλαιουχικές εταιρείες. Τουλάχιστον, όμως, ο ειδικός

νόμος που ρυθμίζει τα θέματα ανάθεσης και εκπόνησης μελετών και υπηρεσιών, οφείλει να ανταποκριθεί στις πιο πάνω απαιτήσεις.

Ο Ν. 716/77, με τη μακροχρόνια ισχύ του, είναι γεγονός ότι δημιούργησε ένα σταθερό πλαίσιο, που επέτρεψε τη δημιουργία και πρόοδο ενός σημαντικού αριθμού σοβαρών γραφείων μελετών. Συγχρόνως όμως, το γεγονός ότι δεν υπήρξαν σ' όλο το διάστημα διορθωτικές παρεμβάσεις, η προσπάθεια πολλών αναθετουσών αρχών να παρακάμπτουν τον νόμο, η σύγχυση που προκάλεσε η παράλληλη ισχύς της Οδηγίας 92/50 της Ε.Ε. κ.α., επέτρεψαν την ανάπτυξη πλήθους παρασιτικών δραστηριοτήτων.

3.2 ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

Το νομοσχέδιο δεν έχει καμιά πρόβλεψη στην κατεύθυνση της εξυγίανσης του Μητρώου Εταιρειών Μελετών, της αποφυγής δηλαδή εγγραφής εικονικών (ή «πλασματικών» ή «ευκαιριακών») Εταιρειών Μελετών. Πρόκειται για ένα υπαρκτό και σοβαρό σημερινό πρόβλημα, όπου πλήθος εταιρειών μελετών εμφανίζουν «στα χαρτιά» ένα εικονικό μελετητικό δυναμικό και εξασφαλίζουν πτυχία Δ' ή Ε' τάξης, ενώ στην πραγματικότητα δεν πληρούν ούτε τις στοιχειώδεις προϋποθέσεις από άποψη στελεχιακού δυναμικού, οργάνωσης, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού για να εκπονήσουν μελέτη. Οι εταιρείες αυτές χρησιμοποιούν τις γνωριμίες τους ή κάθε είδους προσβάσεις προς Αναθέτουσες Αρχές για να αναλάβουν μελέτες ή υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις αυτές η ποιότητα της μελέτης είναι εξ αρχής καταδικασμένη, καθώς πρόκειται για ευκαιριακούς μελετητές που δεν ενδιαφέρονται για το καλό τους όνομα και τη συνέπεια στην εργασία τους προκειμένου να εξασφαλίσουν τη συνέχεια της δραστηριότητάς τους. Αυτές οι εταιρείες μελετών είναι εκείνες που, σε περίπτωση καθιέρωσης της οικονομικής προσφοράς χωρίς δεσμεύσεις προς τα κάτω, θα δυναμιτίσουν το όλο σύστημα ανάθεσης και εκπόνησης μελετών με «αλόγιστες εκπτώσεις».

3.3 ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

3.3.1 Η δέσμευση του ατομικού πτυχίου Μελετητή σε εταιρεία Μελετών (πργγ. 4 του άρθρου 39)

Ο νομοθέτης του Ν. 716/77 προσπάθησε να προωθήσει την οργάνωση των Ελληνικών Γραφείων Μελετών. Επειδή το κύριο χαρακτηριστικό ενός σοβαρού και οργανωμένου Γραφείου (ή Εταιρείας) Μελετών είναι η ύπαρξη ενός μόνιμου πυρήνα στελεχιακού δυναμικού, ο Ν. 716/77 προβλέπει ότι το εταιρικό πτυχίο και το μελετητικό δυναμικό του συγκροτείται από τα ατομικά πτυχία και το δυναμικό των εταίρων ή μετόχων του Γραφείου και των υπαλλήλων του.

Με αυτόν τον τρόπο προώθησε και τη μορφή του συνεταιριστικού γραφείου μελετών, που είναι η πιο διαδεδομένη διεθνώς μορφή εταιρείας μελετών, αλλά και γενικά παροχής υπηρεσιών.

Ο νομοθέτης του έτους 2004 έρχεται να αλλάξει τα πράγματα σε εντελώς αντίθετη κατεύθυνση. Έτσι, προβλέπει ότι οι Μελετητές που συγκροτούν το μελετητικό δυναμικό και τα εταιρικά πτυχία της Εταιρείας Μελετών, μπορούν απλώς να «δεσμεύουν» τα πτυχία τους σ' αυτήν, χωρίς να έχουν καμιά άλλη μονιμότερη σύνδεση μαζί της. Σήμερα σε μια εταιρεία μελετών, αύριο σε άλλη. Το τι θα ακολουθήσει είναι προφανές. Μια απίστευτη χαλαρότητα και ρευστότητα, όπου το μελετητικό δυναμικό των Εταιρειών Μελετών θα μεταβάλλεται διαρκώς και η εμπειρία της εταιρείας δεν θα έχει άμεση σχέση με την εμπειρία των στελεχών της. Θα επιστρέψουμε στα Γραφεία Μελετών του ενός ιδιοκτήτη, του «καταφερτζή», που μπορεί να κλείνει «δουλειές», και κάποιων πτυχίων που θα δεσμεύονται ευκαιριακά. Στα Γραφεία Μελετών που θα διαλύονται μόλις το «αφεντικό» τους αλλάξει προσανατολισμούς. Σιγά-σιγά θα εκλείψουν τα σοβαρά, οργανωμένα Γραφεία Μελετών που είναι υποχρεωμένα να διατηρούν ένα μόνιμο μελετητικό δυναμικό, αφού δεν θα μπορούν να ανταγωνιστούν τα υπόλοιπα σε περιόδους κρίσης, ούτε θα μπορούν να τα παρακολουθήσουν στις «αλόγιστες εκπτώσεις».

3.3.2 Η κάλυψη της έλλειψης τεχνικής και χρηματοοικονομικής ικανότητας από άλλες «επιχειρήσεις» (πργρ. 3 του άρθρου 18 και πργρ. 2 του άρθρου 17)

Με τις παραπάνω διατάξεις το νομοσχέδιο, όχι μόνον δεν προωθεί την εξυγίανση του Μητρώου, αλλά αντιθέτως προωθεί τους ευκαιριακούς μελετητές και τις εικονικές εταιρείες μελετών και επιτρέπει την εισαγωγή του «αέρα» ως θεσμού στην εκπόνηση μελετών και στην παροχή υπηρεσιών.

Κατά τις διατάξεις αυτές μπορεί να επιλέγεται ανάδοχος, ο οποίος δεν καλύπτει τις προϋποθέσεις τεχνικής και οικονομικής ικανότητας που απαιτούνται, επικαλούμενος τη στήριξη άλλων επιχειρήσεων, άσχετων με αυτόν, που θα υπόσχονται ότι θα τον συνδράμουν. Δεν νομίζουμε ότι χρειάζεται ιδιαίτερη επιχειρηματολογία για το θέμα αυτό, απλώς να επισημάνουμε ότι αποτελεί ένα σοβαρό αντικίνητρο για οποιαδήποτε προσπάθεια ανάπτυξης σοβαρής μελετητικής δραστηριότητας στο μέλλον.

Η μόνη σχετική διάταξη που θα μπορούσε να περιληφθεί στον νόμο, θα ήταν για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται ειδικός και μεγάλης αξίας εξοπλισμός (γεωτεχνικές έρευνες, φωτογραμμετρικές αποτυπώσεις).

3.3.3 Ομάδα εκπόνησης μελέτης στα κριτήρια ανάθεσης (πργρ. 4 άρθρου 6 και πργρ. 6 άρθρου 7)

Αναφέρθηκε προηγουμένως ότι το κυριότερο γνώρισμα ενός σοβαρού μελετητικού γραφείου, **η μονιμότητα του στελεχιακού δυναμικού**, χαρακτηρίζει το γραφείο (εταιρεία) μελετών, μεταφέρει την εμπειρία και τη γνώση που αποκτάται και διασφαλίζει τη σταθερή ποιότητα στην εργασία του.

Δυστυχώς, αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη στις παραπάνω διατάξεις του νομοσχεδίου, σύμφωνα με τις οποίες η Ομάδα Εκπόνησης της μελέτης μπορεί να αποτελείται από οποιουσδήποτε τρίτους, ακόμη και μη μελετητές, χωρίς αυτό να επηρεάζει την αξιολόγηση. Αν οι διατάξεις αυτές συνδυαστούν με τις προηγούμενες (κάλυψη τεχνικής ικανότητας από άλλες επιχειρήσεις, απλή δέσμευση πτυχίων) φοβούμαστε ότι σύντομα οι εικονικές εταιρείες θα γίνουν ο κανόνας (βλ. σχετικό κεφάλαιο παρακάτω).

3.3.4 Κριτήρια τεχνικής και οικονομικής ικανότητας

Στο θέμα αυτό θα γίνει αναφορά σε ιδιαίτερο Κεφάλαιο, ωστόσο επισημαίνεται ότι πουθενά στο νομοσχέδιο δεν αναφέρονται τα κριτήρια με τα οποία θα κρίνεται η καταλληλότητα των υποψηφίων, ούτε δίνονται κατευθύνσεις προς τις Αναθέτουσες Αρχές, ούτε δίνονται ενδείξεις για τις προϋποθέσεις εγγραφής στο Μητρώο Εταιρειών Μελετών.

3.4 ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.4.1 Εταιρικό πτυχίο

Το πτυχίο της εταιρείας μελετών ανά κατηγορία μελέτης συγκροτείται από τα ατομικά πτυχία Μελετητή των εταίρων (ή μετόχων) της εταιρείας και των υπαλλήλων αυτής, που δεσμεύουν τα ατομικά τους πτυχία στην εταιρεία.

3.4.2 Έδρα του Μελετητή και της Εταιρείας Μελετών

Ως επαγγελματική έδρα του Μελετητή και της Εταιρείας Μελετών νοείται η φορολογική τους έδρα. Οι Μελετητές που συγκροτούν το μελετητικό δυναμικό των πτυχίων της εταιρείας πρέπει να έχουν την επαγγελματική τους έδρα στον Νομό (ή στην Περιφέρεια), στον οποίο (ή στην οποία) βρίσκεται και η έδρα της εταιρείας.

3.4.3 Κατάργηση της πργρ. 3 του άρθρου 18 και αντικατάσταση της πργρ. 2 του άρθρου 17 ως εξής: «Όταν για την εκπόνηση της μελέτης απαιτείται ειδικός εξοπλισμός για την εκτέλεση γεωτεχνικών εργασιών και φωτογραμμετρικών αποτυπώσεων ή ειδικός εργαστηριακός εξοπλισμός, οι υποψήφιοι μπορούν να στηρίζονται στις δυνατότητες άλλων εταιρειών μελετών, ιδιωτικών εργαστηρίων ή οργανισμών δημοσίου δικαίου που διαθέτουν τον απαιτούμενο ερευνητικό και εργαστηριακό εξοπλισμό, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει σχετική δέσμευση του αρμόδιου οργάνου τους».

3.4.4 Για τα κριτήρια ανάθεσης βλ. σχετικό Κεφάλαιο.

3.4.5 Για τα κριτήρια τεχνικής και οικονομικής ικανότητας βλ. σχετικό Κεφάλαιο.

4. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ – ΠΛΑΙΣΙΟ (άρθρο 8)

4.1 ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Η αοριστία των διατάξεων του άρθρου 8 ενέχει πολλούς κινδύνους, όπως:

- Την παράκαμψη των μελετητών ή εταιρειών μελετών με πτυχία μικρών τάξεων από εταιρείες μελετών με πτυχία μεγάλης τάξης.
Έτσι π.χ. θα μπορούν να προκηρύσσονται αναθέσεις συμβάσεων με μεγάλο ύψος αμοιβών, για τις οποίες θα ζητούνται πτυχία Ε΄ τάξης, στη συνέχεια όμως τα επιμέρους ανατιθέμενα αντικείμενα θα αντιστοιχούν σε πτυχία μικρότερης τάξης.
- Την μονοπώληση όλων των μελετών μιας Αναθέτουσας Αρχής από μια εταιρεία μελετών για μεγάλο χρονικό διάστημα, κ.λ.π.
Πέραν των ανωτέρω, μπορεί να κάνει κανείς παρατηρήσεις, όπως:
- Τι είδους τεχνική έκθεση θα υποβάλει ο υποψήφιος προκειμένου να αξιολογηθεί και τι ομάδα μελέτης θα προτείνει (πργρ. 6) όταν δεν γνωρίζει το αντικείμενο που θα κληθεί να μελετήσει;
- Πώς θα δώσει ο υποψήφιος οικονομική προσφορά επί αγνώστου αντικειμένου;

Ζητούμε την πλήρη αναμόρφωση του σχετικού άρθρου, με βάση τις προτάσεις που ακολουθούν.

4.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- α. Οι συμφωνίες – πλαίσιο να συνάπτονται για χρονικό διάστημα 1 έτους (κατ' εξαίρεση και μόνον όταν το απαιτούν οι ανάγκες εν εξελίξει έργου, να μπορεί να παρατείνεται η σύμβαση για 1 έτος ακόμη).
- β. Να μην επιτρέπεται στο πλαίσιο μιας συμφωνίας–πλαίσιο η ανάθεση επιμέρους αντικειμένων που αντιστοιχούν σε πτυχία διαφορετικής τάξης από εκείνο του αναδόχου.
- γ. Οι συμφωνίες–πλαίσιο να συνάπτονται για μελέτες μιας και μόνο κατηγορίας, παρεμφερούς αντικειμένου.
- δ. Οι συμφωνίες–πλαίσιο να συνάπτονται μόνον για την εξυπηρέτηση των πιεστικών αναγκών κατασκευής ενός μεγάλου και σύνθετου έργου, του οποίου τα επιμέρους τμήματα βρίσκονται σε διαφορετικές φάσεις υλοποίησης.

5. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Στο νομοσχέδιο δεν γίνεται πουθενά και για κανένα θέμα διάκριση μικρών-μεγάλων μελετών ή υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται όλες οι προς ανάθεση συμβάσεις με τον ίδιο τρόπο. Είναι φανερό ότι οι συντάκτες του νομοσχεδίου είχαν κατά νου τις μεγάλου αντικειμένου συμβάσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ ή άλλων φορέων με σημαντικό τεχνικό αντικείμενο και δεν έλαβαν υπόψη τους ότι το νομοσχέδιο αφορά τις χιλιάδες των αναθετουσών αρχών της χώρας, με ανεπαρκή στελέχωση των υπηρεσιών τους και με μικρού αντικειμένου τεχνικά έργα ή μελέτες.

Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι και η Ευρωπαϊκή Ένωση κάνει τη διάκριση αυτή και θέτει ένα κάτω όριο για την υποχρέωση εφαρμογής της Οδηγίας.

Επίσης, δεν είναι δυνατόν να τίθενται οι ίδιες απαιτήσεις συμμετοχής στους διαγωνισμούς για μελετητές με πτυχία Α΄ τάξης και για εταιρείες μελετών με πτυχία Ε΄ τάξης.

Προτείνουμε λοιπόν να περιληφθεί στο νόμο ένα ιδιαίτερο άρθρο, όπου θα περιγράφεται η διαφορετική αντιμετώπιση των επί μέρους θεμάτων για την ανάθεση των συμβάσεων με αμοιβή μικρότερη από το όριο ισχύος της Οδηγίας 2004/18.

5.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την ανάθεση συμβάσεων μελετών και υπηρεσιών κάτω του ορίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνουμε την ακόλουθη διαφοροποίηση :

- α. Να μην ισχύει γι' αυτές η υποχρέωση των υποψηφίων κατάθεσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής.
- β. Η προθεσμία εκδήλωσης ενδιαφέροντος να παραμείνει ως έχει σήμερα, δηλαδή είκοσι (20) ημέρες από τη δημοσίευση της προκήρυξης (πρόσκλησης) στο Ενημερωτικό Δελτίο του ΤΕΕ.
- γ. Να μην κρίνεται η χρηματοοικονομική ικανότητα των υποψηφίων.
- δ. Από τους αναδόχους, πριν από την υπογραφή της σύμβασης να ζητείται να προσκομίσουν μόνον :
  - Φορολογική ενημερότητα
  - Ασφαλιστική ενημερότητα

- Απόσπασμα ποινικού μητρώου
  - Βεβαίωση του ΤΕΕ ότι δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.
- ε. Να μην γίνεται διαγωνισμός σε επίπεδο προκαταρκτικής μελέτης κατά την ανάθεση, παρά μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
- στ. Να περιληφθεί στα υποχρεωτικά κριτήρια ανάθεσης *«Η γνώση των τοπικών συνθηκών σε σχέση με το υπό ανάθεση αντικείμενο»* της μελέτης ή της υπηρεσίας.

6. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΩΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

Σύμφωνα με την πργρ. 1 του άρθρου 14 του νομοσχεδίου μια εταιρεία μελετών μπορεί να είναι και οργανισμός δημοσίου δικαίου, δηλαδή αναθέτουσα αρχή. Με άλλα λόγια κρατικοί φορείς, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να ιδρύουν εταιρείες μελετών, οι οποίες θα ανταγωνίζονται τις ιδιωτικές εταιρείες μελετών στην ανάληψη μελετών από άλλες αναθέτουσες αρχές, ενδεχομένως και από εκείνες που τις ίδρυσαν. Πρόκειται προφανώς για δημιουργία συνθηκών αθέμιτου ανταγωνισμού ή, τουλάχιστον, άνισων όρων ανταγωνισμού.

Το ερώτημα είναι γιατί ετέθη ή διάταξη αυτή. Οι συντάκτες του νομοσχεδίου δεν αρκέστηκαν στη μη απαγόρευση, αλλά περιέλαβαν τη θετική αυτή διάταξη, σαν να εκδηλώνουν τη βούληση της Πολιτείας για τη σύσταση εταιρειών μελετών από φορείς δημοσίου ενδιαφέροντος.

Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ακόμη και σε περιόδους όπου ο κρατισμός ήταν κυρίαρχουσα άποψη ούτε εκδηλώθηκε τέτοια βούληση ούτε δημιουργήθηκαν τέτοιου είδους εταιρείες μελετών. Ο Ν.716/77 αναφέρεται στον τίτλο του στην ανάθεση μελετών σε ιδιώτες μελετητές και ιδιωτικά γραφεία μελετών. Επομένως, το να τίθεται τέτοιο θέμα σήμερα, όπου κυρίαρχη άποψη είναι η δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού και ελεύθερης αγοράς αποτελεί παράδοξο.

Ο νόμος φυσικά και πρέπει να προβλέπει τη δυνατότητα εκπόνησης των μελετών των αναθετουσών αρχών από τις υπηρεσίες τους, αλλά να επιτρέπει ή και να προτρέπει στην ίδρυση εταιρειών μελετών ανταγωνιστικών προς τις ιδιωτικές είναι προφανώς άλλο θέμα.

Με δεδομένη την ιδιαιτερότητα των εταιρειών μελετών, τις απαιτήσεις συγκρότησης, προσόντων, εμπειρίας που πρέπει να πληρούν, ακόμη και τις δυσκολίες οργάνωσης και επιβίωσής τους, η μόνη λογική που μπορούμε να βρούμε στην πρόθεση αυτήν είναι η άσκηση πίεσης εκ μέρους των δημοτικών επιχειρήσεων και των λεγόμενων αναπτυξιακών εταιρειών, οι οποίες εδώ και είκοσι χρόνια, παρακάμπτοντας την ισχύουσα νομοθεσία, αναλαμβάνουν την εκπόνηση μελετών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Μην έχοντας δε καμιά δυνατότητα εκπόνησης της μελέτης, παρανόμως πάλι αφού είναι αναθέτουσες αρχές, αναθέτουν τις μελέτες σε τρίτους χωρίς να τηρούν τις νόμιμες διαδικασίες, με χαμηλές αμοιβές, καρπούμενες ένα μεγάλο μέρος της αμοιβής. Φυσικά, αντιστοίχως χαμηλή είναι και η ποιότητα των εκπονούμενων μ' αυτόν τον τρόπο μελετών, που γρήγορα αποδεικνύεται από την αδυναμία ένταξης σε προγράμματα ή από την αδυναμία εκτέλεσης των έργων.

Αποτελεί πραγματικά ένα εφιαλτικό σενάριο για τα οργανωμένα γραφεία μελετών, το να δοθεί η δυνατότητα σ' αυτές τις εταιρείες να ιδρύουν εταιρείες μελετών, εκμεταλλευόμενες

μάλιστα τη χαλαρότητα του νομοσχεδίου σε ότι αφορά τη δέσμευση των πτυχίων, την ανυπαρξία κριτηρίων τεχνικής ικανότητας κ.λπ., και να τα ανταγωνίζονται αθέμιτα σε ότι αφορά τουλάχιστον τις μελέτες του ΟΤΑ.

Για τους παραπάνω λόγους ζητούμε την απάλειψη της θετικής αυτής διάταξης και την πρόβλεψη αντίθετης διάταξης, που δεν θα επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές τη σύσταση εταιρειών μελετών.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

7.1 ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

7.1.1 Εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ

Το νομοσχέδιο χαρακτηρίζει πλήρης σύγχυση σε ότι αφορά τις διαδικασίες ανάθεσης, τις έννοιες της ανοικτής και κλειστής διαδικασίας και του τρόπου εφαρμογής τους, τις έννοιες των Κριτηρίων Ποιοτικής Επιλογής και των Κριτηρίων Ανάθεσης και του τρόπου χρήσης τους στις ανοικτές και κλειστές διαδικασίες.

Επίσης:

- Πολλές διατάξεις του νομοσχεδίου σχετικές με τις διαδικασίες ανάθεσης δεν είναι σύμφωνες με την Οδηγία 2004/18/ΕΚ. Αυτό είναι παράξενο, επειδή η νέα Οδηγία ξεκαθαρίζει αρκετά τα πράγματα, σε σχέση με την προηγούμενη 92/50.
- Οι διαδικασίες που προβλέπει είναι άκρως χρονοβόρες, ιδίως η κύρια διαδικασία-εύρημα του νομοσχεδίου, την οποία από την επομένη της ισχύος του όλοι θα προσπαθούν να αποφύγουν, όπως έγινε με το Ν.716/77.
- Εάν παραμείνουν ως έχουν, οι προβλεπόμενες διαδικασίες και σχετικές διατάξεις θα είναι αδύνατο να κατανοηθούν και να εφαρμοστούν ομοιόμορφα από τις χιλιάδες των αναθετουσών αρχών της χώρας.

Ως παραδείγματα για τα ανωτέρω αναφέρουμε τα εξής:

- α. Στην περιγραφή της κύριας διαδικασίας ανάθεσης του νόμου του άρθρου 6 (προκαταρκτικής μελέτης και προμελέτης) τα Κριτήρια Ανάθεσης χρησιμοποιούνται ως Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής για την επιλογή εκείνων που θα διαγωνισθούν.
- β. Στην ίδια διαδικασία ο αριθμός εκείνων που καλούνται να υποβάλουν προκ/κές μελέτες ορίζεται σε 3 έως 5, ενώ η Οδηγία απαιτεί τουλάχιστον 5.
- γ. Η διενέργεια της ίδιας αυτής διαδικασίας του άρθρου 6 προβλέπεται σε τέσσερις διακεκριμένες φάσεις (!) ως εξής:

1η φάση: Προκήρυξη - υποβολή εκδηλώσεων ενδιαφέροντος-έλεγχος δικαιολογητικών - αποκλεισμός εκείνων που δεν πληρούν τα τυπικά στοιχεία και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής - ανακοίνωση αποτελεσμάτων - ενστάσεις - απόφαση.

2η φάση: Επιλογή των 3-5 που θα διαγωνισθούν με βάση τα κριτήρια ανάθεσης (!) - ανακοίνωση αποτελεσμάτων - ενστάσεις - απόφαση.

3η φάση: Πρόσκληση των 3-5 που θα διαγωνισθούν - έλεγχος των τυπικών στοιχείων που έχουν καλύψει με υπ. δήλωση - υπογραφή συμβάσεων (!) - εκπόνηση προκαταρκτικών μελετών – υποβολή – αξιολόγηση - ανακοίνωση αποτελεσμάτων – ενστάσεις - απόφαση.

4η φάση: Άνοιγμα οικονομικών προσφορών – ανάδειξη αναδόχου – ανακοίνωση αποτελεσμάτων – ενστάσεις – απόφαση.

Ακόμη και με ιδανικές συνθήκες, ο ελάχιστος χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρωθεί η διαδικασία είναι 10 έως 11 μήνες. Εδώ όμως θα πρέπει να συνυπολογίσουμε και τις προσφυγές σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν....., που ακολουθούνται από αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στο Σ.τ.Ε, οι οποίες τον τελευταίο καιρό έχουν γίνει κανόνας και στις αναθέσεις μελετών. Καθώς εδώ έχουμε τέσσερις διακεκριμένες φάσεις της διαδικασίας και σε κάθε μια από αυτές μπορεί να ασκηθεί προσφυγή, θα πρέπει να αναμένουμε τουλάχιστον 1 έως 2 προσφυγές, με διάστημα εκδίκασης κάθε μιας, με τα σημερινά δεδομένα, 10 μηνών (το διάστημα αυτό συνεχώς επιμηκύνεται). Έτσι λοιπόν θα μπορούμε να έχουμε ανάδοχο σε μια μελέτη 20 έως 30 μήνες από την ημέρα δημοσίευσης της προκήρυξης (!) κι αυτόν μόνον για την εκπόνηση της Προμελέτης. Μετά την ολοκλήρωση, θα χρειαστεί άλλη μια διαδικασία ανάθεσης (με 3 φάσεις αυτή) για να έχουμε τον μελετητή που θα ολοκληρώσει τη μελέτη.

- δ. Οι προβλέψεις των πργρ. 7 και 8 του άρθρου 7, περί προθεσμίας 2 ημερών για την υποβολή ενστάσεων και συνέχισης της διαδικασίας χωρίς την αναμονή των ενστάσεων και τις επ' αυτών αποφάσεις, πέραν του ότι είναι απαράδεκτες, είναι αντίθετες με τις διατάξεις του Ν....., σύμφωνα με τον οποίο ο υποψήφιος που βλάπτεται έχει προθεσμία 5 ημερών για την υποβολή προσφυγής και ακολούθως – εάν αυτή απορριφθεί – άλλων 10 ημερών για υποβολή αίτησης λήψης ασφαλιστικών μέτρων στο Σ.τ.Ε.

7.1.2 Ανάθεση μελετών κατά στάδια

Ανάλογη σύγκυση επικρατεί και στις διατάξεις για την ανάθεση των μελετών κατά στάδια (κατά τις ισχύουσες Προδιαγραφές σε άλλες κατηγορίες μελετών 1ο στάδιο είναι η Προκαταρκτική μελέτη και σε άλλες η Προμελέτη, ενώ το τελευταίο στάδιο σε άλλες κατηγορίες είναι η Μελέτη Εφαρμογής και σ' άλλες η Οριστική Μελέτη), για το πότε ανατίθεται μια μελέτη πλήρης και πότε σπαστή (σε έναν μελετητή προκαταρκτική και προμελέτη και σ' άλλον οριστική μελέτη), για το πότε παραλείπεται το στάδιο της Προμελέτης κ.λπ., διατάξεις που μάλλον ανήκουν στις Προδιαγραφές εκπόνησης μελετών και όχι στο νόμο για την ανάθεση των

μελετών. Δεν έχει ληφθεί υπόψη ότι σε σύνθετες μελέτες εμπλέκονται πολλές κατηγορίες μελετών, όπως και ότι, κατά το ίδιο το νομοσχέδιο, οι Προδιαγραφές εκπόνησης μελετών θα αλλάξουν, οπότε είναι ενδεχόμενο να τροποποιηθούν τα στάδια μελετών και το περιεχόμενό τους.

Είναι φανερό ότι οι συντάκτες του νομοσχεδίου δεν είχαν μια συνολική εικόνα των θεμάτων και σχετικών προβλημάτων όλων των κατηγοριών μελετών και ότι μετέφεραν στο νομοσχέδιο αποσπασματικές εμπειρίες τους. Έτσι, π.χ. ως κύριο εύρημα του σχεδίου νόμου παρουσιάζεται το «σπάσιμο» της μελέτης και η ανάθεση σε έναν μελετητή μόνον της προκαταρκτικής μελέτης και της προμελέτης και στη συνέχεια η ανάθεση της ολοκλήρωσης της μελέτης σε άλλον μελετητή, με άλλο διαγωνισμό, για όλες τις κατηγορίες μελετών πλην των κτιριακών (γιατί άραγε αυτά εξαιρούνται);

Πρόκειται για μια μέθοδο που χρησιμοποιείται σε ορισμένες περιπτώσεις από ανάγκη, π.χ. για τη δημοπράτηση έργων με σύστημα μελέτης – κατασκευής, σε περιπτώσεις επείγοντος της δημοπράτησης έργου έστω και με στοιχεία προμελέτης, που δεν μπορεί να αποκλειστεί ούτε όμως και να γενικευθεί. Το γεγονός ότι ένα έργο θα απαιτηθεί για κάποιους λόγους να κατασκευαστεί με επί μέρους εργολαβίες δεν σημαίνει ότι αυτό πρέπει να γενικευθεί.

Άλλωστε, η μέθοδος αυτή αντιστρατεύεται βασικές αρχές, εδραιωμένες από την εμπειρία, όπως π.χ. ότι:

- κάθε έργο πρέπει να φέρει την υπογραφή ενός μελετητή,
- ο μελετητής που συνέλαβε τη λύση είναι αυτός που μπορεί να την ολοκληρώσει και περιγράψει καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον, κ.λπ.

Εκτός εάν το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ έχει αποφασίσει να χωρίσει τους μελετητές σε μελετητές σχεδιασμού και μελετητές εφαρμογής, οπότε θα πρέπει να διαμορφωθούν αναλόγως οι σπουδές στα Πανεπιστήμια και να οργανωθούν αντιστοίχως οι εταιρείες μελετών.

7.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.2.1 Διαδικασίες Ανάθεσης Μελετών - Υπηρεσιών

7.2.1.1 Γενικά

Στις προτάσεις μας δεν περιλαμβάνονται «ευρηματικές» ή «καινοφανείς» διατάξεις. Απλά μεταφέρουμε εδώ τα προβλεπόμενα από την Οδηγία 2004/18, κάνοντας μια προσπάθεια μείωσης του απαιτούμενου χρόνου ολοκλήρωσης της διαδικασίας ανάθεσης, όπου αυτό είναι εφικτό.

Πριν προχωρήσουμε στις διαδικασίες, θα πρέπει να επαναλάβουμε και ξεκαθαρίσουμε ορισμένες βασικές έννοιες:

α. Οι διαδικασίες ανάθεσης που προβλέπονται από την Οδηγία 2004/18 είναι οι ακόλουθες:

- ανοικτές διαδικασίες
- κλειστές διαδικασίες
- διαδικασίες με διαπραγμάτευση

Εδώ θα ασχοληθούμε με τις δύο πρώτες, επειδή οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση αφ' ενός αποτελούν εξαίρεση και αφ' αφετέρου γι' αυτές δεν υπάρχουν διαφωνίες.

β. Η οδηγία 2004/18 προβλέπει ότι ο ανάδοχος επιλέγεται μεταξύ εκείνων που θεωρούνται κατάλληλοι (στην ανοικτή διαδικασία) ή πλέον κατάλληλοι (στην κλειστή διαδικασία) με βάση:

- είτε αποκλειστικά τη χαμηλότερη τιμή,
- είτε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία προκύπτει από την αξιολόγηση ενός συνόλου κριτηρίων ανάθεσης τεχνικών (ποιότητας, λειτουργικότητας, τεχνικής αξίας κ.λπ.) και οικονομικής προσφοράς (με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων για την αμοιβή).

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. έχει επιλέξει – και σωστά – τον δεύτερο τρόπο ανάθεσης, δηλαδή στην πλέον συμφέρουσα προσφορά, σε όλες τις περιπτώσεις.

γ. Σε όλες τις περιπτώσεις ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, η αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος συνοδεύεται από ένα σύνολο στοιχείων που ζητούνται από την Προκήρυξη, προκειμένου η Επιτροπή Διαγωνισμού να κρίνει (στην ανοικτή διαδικασία) ή να αξιολογήσει (στην κλειστή διαδικασία) με βάση τα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής την καταλληλότητα των υποψηφίων. Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται τόσο τα στοιχεία προσωπικής κατάστασης του υποψηφίου (π.χ. φορολογική ενημερότητα) και άδειας άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας (π.χ. εγγραφής σε Μητρώα), από τα οποία αποδεικνύεται η δυνατότητα του υποψηφίου να συμμετάσχει στο διαγωνισμό, όσο και τα στοιχεία που αποδεικνύουν την τεχνική ικανότητα και χρηματοοικονομική επάρκεια του υποψηφίου και ζητούνται στην προκήρυξη, προκειμένου να κριθεί ή αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους.

δ. Στην περίπτωση της ανοικτής διαδικασίας όλοι οι υποψήφιοι υποβάλλουν μαζί με την αίτηση και έναν φάκελο που περιλαμβάνει την προσφορά, δηλαδή τα στοιχεία τα οποία θα αξιολογήσει η Επιτροπή Διαγωνισμού, προκειμένου να αναδείξει τον ανάδοχο με την πλέον συμφέρουσα προσφορά.

Ο φάκελος της προσφοράς αποτελείται από δύο υποφακέλους:

- τον φάκελο της τεχνικής προσφοράς, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που ζητούνται από την Προκήρυξη προκειμένου η Επιτροπή Αξιολόγησης να αξιολογήσει τον υποψήφιο με βάση τα Κριτήρια Αξιολόγησης (πλην της τιμής),
  - τον φάκελο της οικονομικής προσφοράς, ο οποίος περιλαμβάνει την οικονομική προσφορά του υποψηφίου, όταν φυσικά ζητείται από την Προκήρυξη.
- ε. Στην περίπτωση της κλειστής διαδικασίας τον φάκελο της προσφοράς, με τους δύο υποφακέλους (τεχνικής και οικονομικής προσφοράς), δεν υποβάλλουν εξ' αρχής όλοι οι υποψήφιοι, αλλά μόνον ένας αριθμός αυτών, που θα κριθούν πλέον κατάλληλοι με βάση τα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής και θα κληθούν να συμμετάσχουν στη β' φάση του διαγωνισμού. Ο αριθμός των υποψηφίων που θα κληθούν στη β' φάση ορίζεται στην Προκήρυξη και δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 5.

Στις προτάσεις που ακολουθούν γίνεται μια προσπάθεια ενοποίησης φάσεων και σύντηξης διαδικασιών, πάντα μέσα στα όρια που επιτρέπει η Οδηγία και στο πνεύμα αυτής.

7.2.1.2 Ανοικτές διαδικασίες

Σύμφωνα με την Οδηγία 2004/18 ανοικτές διαδικασίες είναι εκείνες στις οποίες κάθε υποψήφιος, που συμμετέχει στο διαγωνισμό, μπορεί να υποβάλει προσφορά.

Η προτεινόμενη διαδικασία είναι συνοπτικά η εξής:

- α. Η Προκήρυξη ορίζει ότι κάθε υποψήφιος, μαζί με την αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος υποβάλλει τόσο τα στοιχεία που αντιστοιχούν στα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής (προσωπική κατάσταση υποψηφίου, άδεια άσκησης επαγ/κής δραστηριότητας, τεχνική ικανότητα, χρηματοοικονομική επάρκεια), όσο και την Προσφορά του, με τα στοιχεία που αντιστοιχούν στα Κριτήρια Ανάθεσης (σε χωριστούς υποφακέλους Τεχνικής Προσφοράς και Οικονομικής Προσφοράς).
- β. Η Επιτροπή Διαγωνισμού, μετά τη συγκέντρωση των αιτήσεων, ελέγχει κατ' αρχήν τα στοιχεία προσωπικής κατάστασης και άδειας άσκησης επαγ/κής δραστηριότητας των υποψηφίων και αποκλείει όσους δεν έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής κατά την Προκήρυξη και την ισχύουσα Νομοθεσία. Στη συνέχεια ελέγχει τα στοιχεία της τεχνικής ικανότητας και χρηματοοικονομικής επάρκειας, κατά τα οριζόμενα στην Προκήρυξη, κρίνει ποιοι από τους υποψηφίους δεν είναι κατάλληλοι για την ανάθεση της σύμβασης και τους αποκλείει.
- γ. Ακολούθως η Επιτροπή Διαγωνισμού ανοίγει τους φακέλους τεχνικής προσφοράς όσων υποψηφίων δεν αποκλείστηκαν, τους αξιολογεί με βάση τα Κριτήρια Ανάθεσης της Προκήρυξης και τους κατατάσσει σύμφωνα με την αξιολόγηση. Σ' αυτήν τη φάση

ενημερώνει όλους τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό για τις αποφάσεις της και οι τελευταίοι έχουν δικαίωμα να υποβάλουν ένσταση (υπενθυμίζουμε ότι εάν η αμοιβή της σύμβασης είναι άνω του ορίου της Ε.Ε., έχουν επίσης δικαίωμα υποβολής προσφυγής κατά τις διατάξεις του Ν. 2522/97). Εάν δικαιωθεί η ένσταση κάποιου από τους αποκλεισθέντες υποψηφίους, τότε η Επιτροπή Διαγωνισμού ανοίγει την Τεχνική Προσφορά του, την αξιολογεί και τον κατατάσσει μαζί με τους υπόλοιπους.

Εάν δεν προβλέπεται Οικονομική Προσφορά, η διαδικασία έχει ολοκληρωθεί και η Επιτροπή Διαγωνισμού ανακηρύσσει τον πρώτο στην κατάταξη ως προσωρινό Ανάδοχο.

- δ. Τέλος, η Επιτροπή Διαγωνισμού ανοίγει τους φακέλους Οικονομικής Προσφοράς όλων των μη αποκλεισθέντων υποψηφίων, συντάσσει τον οριστικό πίνακα κατάταξης των υποψηφίων, ανακηρύσσει ως Προσωρινό Ανάδοχο τον πρώτο στην κατάταξη και προχωρεί στην ενημέρωση όλων των υποψηφίων του πίνακα. Δικαίωμα ένστασης (ή προσφυγής) υπάρχει και σ' αυτήν της φάση.

7.2.1.3 Κλειστές διαδικασίες

Σύμφωνα με την Οδηγία 2004/18, κλειστές διαδικασίες είναι εκείνες στις οποίες προσφορά υποβάλλουν όσοι από τους υποψηφίους προσκληθούν προς τούτο από την αναθέτουσα αρχή, αφού αξιολογηθούν με βάση τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής (ουσιαστικά με βάση τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας) και θεωρηθούν ως πλέον κατάλληλοι. Ο αριθμός εκείνων που θα προσκληθούν προβλέπεται από την Οδηγία κατ' ελάχιστον 5 και καθορίζεται στην Προκήρυξη.

Το μειονέκτημα επομένως της κλειστής διαδικασίας είναι ότι ο διαγωνισμός περιλαμβάνει μια επί πλέον φάση, κατά την οποία οι υποψήφιοι, που δεν επελέγησαν να δώσουν προσφορά, έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν ενστάσεις, ενδεχομένως δε και προσφυγές, οπότε ο χρόνος διεξαγωγής του διαγωνισμού επιμηκύνεται υπερμέτρως.

- τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς είναι τόσο σύνθετα και απαιτούν τόσο χρόνο προετοιμασίας, ώστε δεν είναι σκόπιμο να ζητηθούν από όλους τους υποψηφίους που θα ζητήσουν να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό,
- ή ότι ο όγκος δουλειάς της Επιτροπής Διαγωνισμού θα είναι πολύ μεγάλος, εάν κληθεί να αξιολογήσει τις τεχνικές προσφορές όλων των υποψηφίων
- ή εάν θα πρέπει να καταβάλει αποζημίωση για την τεχνική προσφορά στους υποψηφίους, όταν περιλαμβάνονται σ' αυτήν επεξεργασία τεχνικής λύσης (ή ειδική προκαταρκτική μελέτη κατά την πργρ. 9 του παρόντος υπομνήματος).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η κλειστή διαδικασία πρέπει να επιλέγεται ως διαδικασία ανάθεσης:

- απαραιτήτως, όταν μεταξύ των κριτηρίων ανάθεσης περιλαμβάνεται η αξιολόγηση επεξεργασίας τεχνικής λύσης (ή ειδικής προκαταρκτικής μελέτης),
- ενδεχομένως, όταν δεν περιλαμβάνεται μεν ως κριτήριο η επεξεργασία τεχνικής λύσης, πλην όμως η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι τα ζητούμενα στοιχεία της προσφοράς είναι τόσο σύνθετα και η αξιολόγησή τους τόσο δύσκολη, ώστε να πρέπει να περιορίσει τον αριθμό των υποψηφίων που θα υποβάλουν προσφορά.

Η προτεινόμενη διαδικασία είναι, συνοπτικά η εξής:

- α. Η προκήρυξη ορίζει ότι οι υποψήφιοι, μαζί με την αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος υποβάλλουν μόνον τα στοιχεία που αντιστοιχούν στα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής (προσωπική κατάσταση υποψηφίου, άδεια άσκησης επαγ/κής δραστηριότητας, τεχνική ικανότητα, χρηματοοικονομική επάρκεια).
- β. Η Επιτροπή Διαγωνισμού, μετά τη συγκέντρωση των αιτήσεων, ελέγχει κατ'αρχήν τα στοιχεία προσωπικής κατάστασης και άδειας άσκησης επαγ/κής δραστηριότητας των υποψηφίων και αποκλείει όσους δεν έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής κατά την Προκήρυξη και την ισχύουσα νομοθεσία. Στη συνέχεια ελέγχει τα στοιχεία χρηματοοικονομικής επάρκειας και αποκλείει όσους υποψηφίους δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που τυχόν έχουν τεθεί στην Προκήρυξη. (εάν τυχόν -σε ακραία περίπτωση- έχει ζητηθεί και πιστοποιητικό τήρησης προτύπων εξασφάλισης ποιότητας, γίνεται ο αντίστοιχος έλεγχος).

Τέλος, οι απομείναντες υποψήφιοι αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας και κατατάσσονται με τη σειρά αξιολόγησης της καταλληλότητάς τους.

Σ' αυτή τη φάση ενημερώνει όλους τους συμμετέχοντες για τις αποφάσεις της, καθώς και για τους υποψηφίους που έχει επιλέξει να συμμετάσχουν στη β' φάση του διαγωνισμού. Οι αποκλεισθέντες έχουν το δικαίωμα υποβολής ένστασης (ή και προσφυγής κατά τις διατάξεις του Ν. 2522/97).

- γ. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κρίσης συστάσεων (ή και προσφυγών) η αναθέτουσα αρχή καλεί τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν την προσφορά τους. Μετά την υποβολή των προσφορών η Επιτροπή Διαγωνισμού αξιολογεί τις τεχνικές προσφορές, κατατάσσει τους υποψήφιους σύμφωνα με αυτήν και τους ανακοινώνει το αποτέλεσμα. Οι υποψήφιοι έχουν και πάλι το δικαίωμα υποβολής ένστασης (ή και προσφυγής) κατά της αξιολόγησης.

Εάν δεν προβλέπεται η υποβολή Οικονομικής Προσφοράς η όλη διαδικασία λήγει μετά την εκδίκαση συστάσεων (ή και προσφυγών) με την ανακήρυξη του πρώτου της κατάταξης ως προσωρινού Αναδόχου.

- δ. Εάν προβλέπεται η υποβολή οικονομική προσφοράς μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κρίσης τυχόν ενστάσεων (ή και προσφυγών) η Επιτροπή Διαγωνισμού ανοίγει τις οικονομικές προσφορές, συντάσσει την τελική κατάταξη των υποψηφίων, ανακηρύσσει τον πρώτο στην κατάταξη ως υποψήφιο Ανάδοχο και ενημερώνει σχετικά τους υποψήφιους. Δικαίωμα ένστασης (ή προσφυγής) υπάρχει και σ' αυτήν τη φάση.

7.2.1.4 Πρόταση για πρόβλεψη μιας ενδιάμεσης διαδικασίας.

Ο νόμος μπορεί να προβλέψει και την ακόλουθη παραλλαγή της ανοικτής διαδικασίας, η οποία έχει ορισμένα από τα πλεονεκτήματα της κλειστής, χωρίς να προστίθεται η επί πλέον φάση για υποβολή ενστάσεων (ή προσφυγών) και χωρίς να προσκρούει στις διατάξεις της Οδηγίας.

Συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητά την εξαρχής υποβολή προσφορών απ' όλους τους υποψήφιους, διευκρινίζοντας ότι θα ανοιγούν και αξιολογηθούν οι τεχνικές προσφορές (και εν συνεχεία οι οικονομικές) ενός αριθμού υποψηφίων μεγαλύτερου του 5 (ο νόμος θα μπορούσε να προβλέψει μεγαλύτερου του 8 ή 10), που θα κριθούν ως οι πλέον κατάλληλοι, με τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας.

Τα αποτελέσματα θα ανακοινώνονται για πρώτη φορά στο τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών και σε περίπτωση που ένας ή περισσότεροι από τους αποκλεισθέντες, υποβάλουν ένσταση (ή προσφυγή) και δικαιωθεί, η Επιτροπή Αξιολόγησης θα ανοίξει την τεχνική του προσφορά, θα την αξιολογήσει και θα τον περιλάβει στην κατάταξη που έχει κάνει, χωρίς να αποκλείσει κανέναν από τους υπόλοιπους (αυτή θα είναι πρόβλεψη του νόμου). Το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών θα γίνει στη συνέχεια.

Η διαδικασία αυτή δεν μπορεί να επιλεγεί όταν ζητείται με την τεχνική προσφορά η υποβολή επεξεργασίας τεχνικής λύσης (ή ειδική προκαταρκτική μελέτη).

Πλεονεκτήματά της είναι ότι:

- περιορίζει τον όγκο εργασίας της Επιτροπής Διαγωνισμού, όταν αναμένεται μεγάλος αριθμός υποψηφίων,
- καθιστά απαγορευτική την κάθε τυχόν περίπτωση συνεννόησης επί της προσφοράς, επειδή δεν είναι γνωστό από πριν ποιοί υποψήφιοι θα επιλεγούν ως πλέον κατάλληλοι,
- περιορίζει σε δύο μόνον τις φάσεις του διαγωνισμού, όπως στην ανοικτή διαδικασία,
- γίνεται διπλό «κοσκίνισμα» των υποψηφίων, καθώς η αξιολόγηση γίνεται μεταξύ εκείνων που έχουν κριθεί ως πλέον κατάλληλοι, με τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας.

7.2.2 Ανάθεση της μελέτης κατά στάδια

Τα στάδια εκπόνησης των μελετών κατά κατηγορία μελέτης καθορίζονται από τις Προδιαγραφές εκπόνησης μελετών. Σήμερα είναι σε ισχύ οι Προδιαγραφές του 2ου βιβλίου του Π.Δ/τος 696/74, ενώ για κατηγορίες μελετών που δεν καλύπτονται απ' αυτό έχουν εκδοθεί Υπουργικές Αποφάσεις.

Το νομοσχέδιο προβλέπει την έκδοση Υπουργικής Απόφασης για τον καθορισμό νέων Προδιαγραφών εκπόνησης μελετών για όλες τις κατηγορίες μελετών. Οι νέες Προδιαγραφές θα προβλέπουν φυσικά και τα στάδια εκπόνησης μελετών κατά κατηγορία (που μπορεί να είναι διαφορετικά από τα προβλεπόμενα σήμερα), το περιεχόμενο κάθε σταδίου, τις προϋποθέσεις εκπόνησής του, καθώς και τις δυνατότητες και προϋποθέσεις τυχόν παράλειψης αρχικού ή ενδιάμεσου σταδίου.

Επομένως, με τα σημερινά δεδομένα, το νομοσχέδιο δεν μπορεί να αναφερθεί σε ανάθεση των μελετών κατά στάδια, καθώς δεν είναι γνωστό πώς αυτά θα προδιαγραφούν.

Οι σχετικές προβλέψεις που μπορεί να κάνει το νομοσχέδιο είναι οι ακόλουθες:

- α. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, με τις διατάξεις του παρόντος νόμου να αναθέτουν σε μελετητές – εταιρίες μελετών ή σε παρόχους υπηρεσιών – εταιρείες παροχής υπηρεσιών, τη σύνταξη του Τεχνικού φακέλου του έργου (ή μελέτης όταν δεν αφορά έργο), με όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για τον κατ' αρχήν προγραμματισμό υλοποίησής του και την ανάθεση της μελέτης.
- β. Οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν με τις διατάξεις του παρόντος νόμου:
  - είτε την πλήρη μελέτη έργου
  - είτε μόνον το πρώτο ή τα πρώτα στάδια μελέτης, (εάν π.χ. πρόκειται να προχωρήσουν σε διαγωνισμό με σύστημα μελέτης – κατασκευής, ή σε διαγωνισμό σύμβασης παραχώρησης ή εάν επιδιώκουν την ένταξη του έργου σε πρόγραμμα χρηματοδότησης χωρίς να είναι βέβαιοι για το αποτέλεσμα των ενεργειών τους κ.λπ.)
  - είτε τα τελευταία στάδια της μελέτης, εάν έχουν ήδη εκπονηθεί τα πρώτα στάδια αυτής.
- γ. Τέλος, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβλέψουν την παράλειψη ενδιάμεσων σταδίων της μελέτης, εάν το επιτρέπουν οι ισχύουσες προδιαγραφές εκπόνησης μελετών και υπό τις προϋποθέσεις που αυτές προβλέπουν.

8. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

8.1 ΓΕΝΙΚΑ

Από τη μελέτη του νομοσχεδίου προκύπτει σαφώς ότι οι συντάκτες του δεν έχουν κατανοήσει τη σημασία των Κριτηρίων Ποιοτικής Επιλογής που καθορίζει η Οδηγία 2004/18 (τμήμα 2) και τον τρόπο με τον οποίο αυτά χρησιμοποιούνται στη διαδικασία ανάθεσης. Επίσης, δεν έχουν κατανοήσει πως σε ότι αφορά:

- τις τεχνικές ή/και επαγγελματικές ικανότητες του υποψηφίου
- την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,

η Οδηγία καθορίζει μόνον τα δικαιολογητικά και στοιχεία που μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να ζητούν από τους υποψηφίους προκειμένου να αποδείξουν τις ικανότητες ή την επάρκειά τους, πλην όμως αφήνουν στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους ή σε κάθε μια αναθέτουσα αρχή, εφ' όσον δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία της χώρας, να θέσει τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι.

Έτσι, πουθενά στο νομοσχέδιο δεν καθορίζονται τα κριτήρια που πρέπει ή μπορεί να θέτουν οι αναθέτουσες αρχές, ούτε δίνονται σχετικές κατευθύνσεις, ενώ αλλού γίνεται αναφορά στην κάλυψή τους με υπεύθυνη δήλωση (!) και αλλού αναφέρεται ότι η εγγραφή και μόνον στο Μητρώο καλύπτει το σύνολο των Κριτηρίων Ποιοτικής Επιλογής και όχι μόνον εκείνο της άδειας άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως προβλέπει η Οδηγία. Τέλος, στην περιγραφή της κύριας κλειστής διαδικασίας ανάθεσης (άρθρο 6), τα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής (εν προκειμένω της Τεχνικής ικανότητας) αντικαθίστανται από τα Κριτήρια Ανάθεσης, προκειμένου να επιλεγούν εκείνοι που θα υποβάλουν προσφορά.

Επειδή οι διατάξεις του νομοσχεδίου δεν αντέχουν σε περαιτέρω κριτική, θα προχωρήσουμε σε σύντομη παρουσίαση του θέματος και σχετικές προτάσεις – επισημάνσεις.

8.2 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ – ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στα δύο αντίστοιχα άρθρα η Οδηγία 2004/18 απαριθμεί τους λόγους για τους οποίους ένας υποψήφιος αποκλείεται από διαγωνισμό (π.χ. καταδίκη για ορισμένα αδικήματα, μη εκπλήρωση φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, μη εγγραφή στο αντίστοιχο επαγ/κό Μητρώο κ.λπ.) καθώς και τα σχετικά δικαιολογητικά και πιστοποιητικά που πρέπει να υποβάλει ο υποψήφιος.

Το νομοσχέδιο προβλέπει ότι το σύνολο των απαιτούμενων δικαιολογητικών καλύπτεται με μια υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου ότι καλύπτει τις απαιτήσεις του νόμου (και επομένως

της Οδηγίας) και ότι θα προσκομίσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και πιστοποιητικά στην αναθέτουσα αρχή, εάν επιλεγεί ως ανάδοχος, πριν από την υπογραφή της σύμβασης.

Πρόκειται για μια ελκυστική, κατ'αρχήν, διάταξη για τους μελετητές, προκειμένου να γλιτώσουν από τον όγκο της γραφειοκρατίας, που τους ταλαιπωρεί σε κάθε εκδήλωση ενδιαφέροντος. Παρουσιάζει όμως τα εξής σοβαρά προβλήματα:

- α. Με αυτόν τον τρόπο τα δικαιολογητικά και πιστοποιητικά δεν είναι ελέγξιμα από τους άλλους υποψήφιους – ανταγωνιστές.
- β. Η διαδικασία ανάθεσης είναι πολύ πιθανόν να διαρκέσει ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Όταν όμως ολοκληρωθεί, ο υποψήφιος ανάδοχος θα πρέπει να προσκομίσει δικαιολογητικά και πιστοποιητικά που αφορούσαν τη χρονική στιγμή της εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι τότε όφειλε να τα καταθέσει, προκειμένου να συμμετάσχει στο διαγωνισμό. Επομένως, οι μελετητές δεν γλιτώνουν από την προετοιμασία και έκδοση των δικαιολογητικών – πιστοποιητικών κατά την εκδήλωση ενδιαφέροντος, απλώς απαλλάσσονται της υποβολής τους.
- γ. Πολλές αναθέτουσες αρχές, όταν μετά από μια μακρόχρονη διαδικασία ανάθεσης, καταλήξουν στον υποψήφιο ανάδοχο, θα είναι πιθανόν έτοιμες να παραβλέψουν κάποιες αδυναμίες των δικαιολογητικών, προκειμένου να αποφύγουν νέες ταλαιπωρίες. Από την άλλη μεριά εάν παραμείνουν προσηλωμένες στο νόμο, θα είναι άδικο για κάποιον που ανακηρύχθηκε ανάδοχος, π.χ. έπειτα από μια κλειστή διαδικασία με υποβολή ειδικής προκαταρκτικής μελέτης, να αποκλεισθεί επειδή δεν μπορεί να προσκομίσει ένα πιστοποιητικό με ημερομηνία πριν από 1 έτος.

Για τους παραπάνω λόγους το ΥΠΕΧΩΔΕ θα έπρεπε να εξετάσει την έκδοση ενός ετήσιου πιστοποιητικού ενημερότητας από την υπηρεσία Μητρώου ή από τις Διευθύνσεις Δημ. Εργων των Περιφερειών.

8.3 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Στο νομοσχέδιο, αλλού μεν αναφέρεται ότι η εγγραφή στο Μητρώο καλύπτει τις απαιτήσεις της χρηματοοικονομικής επάρκειας (πργρ. 2 του άρθρου 15), αλλού δε ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους υποψηφίους να αποδείξουν τη χρηματοοικονομική τους επάρκεια, για συμβάσεις με αμοιβή ανώτερη του 1,0 εκ. ευρώ, προσκομίζοντας ορισμένα δικαιολογητικά, που είναι ίδια με εκείνα που προβλέπει η Οδηγία 2004/18 (πργρ. 1 άρθρου 17).

Επισημαίνουμε σχετικά τα εξής:

- Το κριτήριο αυτό χρησιμοποιείται μόνον για τον αποκλεισμό υποψηφίων, οι οποίοι δεν τηρούν τα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που θέτει η προκήρυξη, σύμφωνα με όσα θα προβλέψει ο νόμος.
- Η Οδηγία 2004/18, αλλά και το παρόν νομοσχέδιο, αναφέρουν μόνον τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητήσουν οι αναθέτουσες αρχές, προκειμένου να αποδειχθεί η επάρκεια και όχι τα κριτήρια που μπορούν να θέσουν οι αναθέτουσες αρχές.
Επομένως ο νόμος θα πρέπει είτε να θέσει τα κριτήρια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές είτε –τουλάχιστον- να θέσει κάποιες κατευθύνσεις και να προβλέψει την έκδοση σχετικής Υπ. Απόφασης.
- Για τους ημεδαπούς υποψηφίους θα πρέπει να προστεθεί στα δικαιολογητικά πλην των τραπεζικών βεβαιώσεων για την έκδοση εγγυητ. επιστολών και η δυνατότητα προσκόμισης βεβαίωσης του ΤΣΜΕΔΕ.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνουμε τα εξής:

- α. Ο νόμος να ορίσει ότι για την ανάθεση συμβάσεων κάτω του ορίου της Ε.Ε. δεν ζητείται η υποβολή κανενός σχετικού στοιχείου ούτε λαμβάνεται υπόψη η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για τον αποκλεισμό υποψηφίων.
- β. Να αντικατασταθεί στα προς υποβολή δικαιολογητικά η έκφραση “κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις” με “κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή βεβαιώσεις του ΤΣΜΕΔΕ από τις οποίες θα προκύπτει η δυνατότητα του υποψηφίου για έκδοση των απαιτούμενων εγγυητικών επιστολών για την εκτέλεση της σύμβασης”.
- γ. Να ορίσει ο νόμος ότι ως κριτήρια για τον αποκλεισμό υποψηφίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνον:
  - η δυνατότητα έκδοσης εγγυητ. επιστολών για την εκτέλεση της σύμβασης,
  - η ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικών κινδύνων του υποψηφίου,
  - να μην υπάρχουν συσσωρευμένες ζημιές μεγαλύτερες ενός ποσοστού, των ιδίων κεφαλαίων,
  - να μην υπάρχουν βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις μεγαλύτερες ενός ποσοστού των ιδίων κεφαλαίων,
  - ο κύκλος εργασιών των τριών προηγούμενων χρήσεων θα πρέπει να υπερβαίνει ένα πολλαπλάσιο (π.χ. 2πλάσιο) της αμοιβής της υπό ανάθεση σύμβασης (σε περίπτωση νεοσύστατων εταιρειών, θα λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών των εταιρών της κατά την προηγούμενη τριετία).
- δ. Να διευκρινιστεί ότι σε περίπτωση συμπτάξεων, όλα τα παραπάνω ισχύουν αθροιστικά για τους συμπτάκτοντες.

- ε. Να προβλεφθεί η έκδοση Υπ. Απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται συγκεκριμένα, ανάλογα με το ύψος της σύμβασης ποια από τα παραπάνω κριτήρια θα χρησιμοποιούνται και με ποιον τρόπο και ποια δικαιολογητικά μπορούν να ζητούνται.

8.4 Τεχνικές ή / και επαγγελματικές ικανότητες

Πρόκειται για το πιο σημαντικό από τα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής. Το κριτήριο αυτό:

- στις ανοικτές διαδικασίες χρησιμοποιείται για τον αποκλεισμό εκείνων που δεν καλύπτουν τα τεθέντα όρια και επομένως δεν θεωρούνται κατάλληλοι για την ανάθεση της σύμβασης,
- στις κλειστές διαδικασίες χρησιμοποιείται για την κατάταξη όσων θεωρούνται κατάλληλοι και την επιλογή των “πλέον κατάλληλων” για τη συμμετοχή στη β’ φάση του διαγωνισμού.

Στο νομοσχέδιο υπάρχει μεγάλη σύγχυση σχετικά με το κριτήριο αυτό, καθώς στη μεν πρ. 2 του άρθρου 15 αναφέρεται ότι η εγγραφή στο Μητρώο αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας, ενώ στο άρθρο 18 γίνεται απαρίθμηση των δικαιολογητικών των οποίων μπορεί να ζητείται η υποβολή από τις αναθέτουσες αρχές (κατ’αντιστοιχία της Οδηγίας) προκειμένου να κρίνουν την καταλληλότητα των υποψηφίων.

Επισημαίνουμε κατ’αρχήν το λάθος που έχει γίνει σε ότι αφορά τα στοιχεία της εμπειρίας, όπου ζητούνται τα στοιχεία της τελευταίας 3ετίας, ενώ η Οδηγία 2004/18 έχει “διορθώσει” σ’ αυτό το σημείο την προηγούμενη Οδηγία 92/50 και ζητά πλέον πλήρη στοιχεία της τελευταίας 5ετίας και κυριότερων παραδόσεων της τελευταίας 3ετίας. Επίσης, ότι ενώ το βασικό θέμα του νόμου θα έπρεπε να είναι το ποια κριτήρια θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές, το νομοσχέδιο αρκείται σε μια γενική αναφορά στην τεχνογνωσία, αποτελεσματικότητα, εμπειρία και αξιοπιστία.

Αν και το θέμα αυτό είναι σημαντικό, λόγω έλλειψης χρόνου ακούμαστε στις παραπάνω επισημάνσεις και προτείνουμε τα εξής:

- α. Να γίνει διόρθωση στα ζητούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά ώστε να περιληφθούν τα στοιχεία εμπειρίας της 5ετίας, όπως προβλέπει η Οδηγία 2004/18.
- β. Να διευκρινιστεί στο νομοσχέδιο ότι στις μεν ανοικτές διαδικασίες τα επί μέρους κριτήρια χρησιμοποιούνται για τον αποκλεισμό εκείνων που δεν θεωρούνται κατάλληλοι και επομένως πρέπει να τεθούν σχετικά όρια, στις δε κλειστές διαδικασίες γίνεται με βάση τα επί μέρους κριτήρια αξιολόγησης και κατάταξη των υποψηφίων, προκειμένου να επιλεγούν πλέον κατάλληλοι.
- γ. Να καθορισθούν στο νομοσχέδιο τα επί μέρους κριτήρια, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές. Τέτοια κριτήρια μπορούν να είναι:
  - Η γενική εμπειρία του υποψηφίου.

- Η ειδική εμπειρία του υποψηφίου στην υπόψη κατηγορία μελέτης ή έργου (όταν πρόκειται για υπηρεσίες) ή ακόμη και σε αντικείμενα παρόμοια της σύμβασης, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο.
- Το εύρος (ποικιλία), το σύνθετο και η δυσκολία των αντικειμένων που αντιμετωπίστηκαν, καθώς και η τυχόν διάκριση του υποψήφιου ή στελεχών του σε διαγωνισμούς σχετικούς με το αντικείμενο της σύμβασης.
- Η “καλή εκτέλεση” προηγούμενων συμβάσεων.
- Το μελετητικό (στελεχιακό) δυναμικό του υποψηφίου.
- Η επαγγελματική ικανότητα (τίτλοι σπουδών, εμπειρία, λοιπά επαγ/κά προσόντα) των διευθυντικών στελεχών του υποψηφίου και ιδίως των υπευθύνων για την παροχή υπηρεσιών της συγκεκριμένης σύμβασης.
- Η επάρκεια των εγκαταστάσεων του υποψηφίου.
- Η επάρκεια του εξοπλισμού και του λογισμικού του υποψήφιου, που είναι απαραίτητα για την υπόψη σύμβαση.
- Η επάρκεια του βοηθητικού και λοιπού τεχνικού προσωπικού του υποψήφιου.

Σχετικά με την εμπειρία, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι όταν πρόκειται για νεοσύστατη εμπειρία, λαμβάνεται αθροιστικά υπόψη η αντίστοιχη εμπειρία των εταίρων της κατά την προηγούμενη 5ετία ή 3ετία.

Τέλος, θα ήταν σωστό να τεθεί επίσης ως κριτήριο ο λόγος του ανεκτέλεστου υπολοίπου των συμβάσεων της ίδιας κατηγορίας ως προς το μελετητικό (στελεχιακό) δυναμικό της κατηγορίας, πλην όμως ο περιοριστικός όρος της Οδηγίας, πως δεν επιτρέπεται να ζητηθούν άλλα στοιχεία πλην των προβλεπόμενων σ'αυτήν, νομίζουμε ότι δεν το επιτρέπει.

- δ. Ο νόμος πρέπει να προβλέπει την έκδοση Υπουργικής Απόφασης, με την οποία θα εξειδικεύονται τα παραπάνω κριτήρια και ο τρόπος χρήσης τους αναλόγως με τη διαδικασία ανάθεσης και το ύψος αμοιβής (ή την τάξη των απαιτούμενων πτυχίων) της υπόψη σύμβασης.

9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

9.1 ΓΕΝΙΚΑ

Πρόκειται για ένα από τα πιο σοβαρά θέματα του νόμου, γιατί με την αξιολόγηση των Κριτηρίων Ανάθεσης αναδεικνύεται ο Ανάδοχος, στις μεν ανοικτές διαδικασίες μεταξύ όλων όσων κρίθηκαν κατάλληλοι, στις δε κλειστές διαδικασίες μεταξύ των επιλεγέντων ως πλέον κατάλληλοι.

Επομένως τα Κριτήρια Ανάθεσης θα πρέπει:

- να είναι αξιολογήσιμα (δηλαδή να επιτρέπουν την αξιολόγηση των υποψηφίων),
- να είναι κατά το δυνατόν αντικειμενικά (δηλαδή να επιτρέπουν την αντικειμενική αξιολόγηση των υποψηφίων),
- να είναι ουσιαστικά (δηλαδή η αξιολόγηση να γίνεται επί θεμάτων ουσίας και όχι δευτερευόντων χαρακτηριστικών).
- να μην αφορούν θέματα ή ιδιότητες που έχουν ήδη κριθεί με τα Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής (δεν το επιτρέπουν οι αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Τα Κριτήρια Ανάθεσης που προβλέπονται στο νομοσχέδιο (πργγ. 4 άρθρου 6 και πργγ. 6 άρθρου 7) δεν έχουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Ειδικά το προτεινόμενο ως 1ο σε βαρύτητα, θα καταλήξει σε μια έκθεση – αντιγραφή των προδιαγραφών εκπόνησης των μελετών, πανομοιότυπη για όλους τους μελετητές ανά κατηγορία μελετών (δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά είναι προσβάσιμα από όλους τους υποψήφιους).

Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να ποσοτικοποιηθούν μέσα από τα συγκεκριμένα άρθρα για να αποδώσουν διαφάνεια και αντικειμενικότητα. Επιπρόσθετα πρέπει να τηρείται ενημερωμένο και σύγχρονο μητρώο μελετητών, που να είναι στην διάθεση των αναθετουσών αρχών, που θα περιέχει αξιολογημένη εμπειρία καθώς και στοιχεία για τις τρέχουσες δραστηριότητες του κάθε μελετητή.

Ακολουθούν οι δικές μας προτάσεις για τα κριτήρια ανάθεσης.

9.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

9.2.1 Ειδική Προκαταρκτική Μελέτη

Όταν η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι το αντικείμενο της μελέτης επιδέχεται πολλές λύσεις ή παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα προς αντιμετώπιση ή είναι ιδιαίτερα σύνθετο ή ότι θα ήταν σκόπιμη η χρησιμοποίηση μη συνήθων μεθόδων αντιμετώπισης και ότι η εξέταση περισσότερων λύσεων και ιδεών θα έχει καλύτερα αποτελέσματα στη λειτουργικότητα,

αισθητική και στο κόστος του έργου, τότε προχωρεί σε ανάθεση μελέτης με κλειστή διαδικασία, κατά την οποία οι επιλεγέντες υποψήφιοι εκπονούν και υποβάλλουν ειδικές προκαταρκτικές μελέτες, το περιεχόμενο των οποίων θα καθοριστεί, ανά κατηγορία μελέτης, με Υπουργική Απόφαση.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού αξιολογεί:

- την πληρότητα της Ε.Π.Μ.,
- τη λειτουργικότητα της προτεινόμενης λύσης,
- την αισθητική και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όταν απαιτείται,
- την οικονομία της κατασκευής (χρόνος-κόστος κατασκευής-κόστος συντήρησης).

Παρατήρηση: Η ως άνω τεχνική επεξεργασία της λύσης εκ μέρους των επιλεγέντων υποψηφίων ονομάστηκε Ειδική Προκαταρκτική Μελέτη (όπως στο Ν.716/77), επειδή κατά τις ισχύουσες Προδιαγραφές Εκπόνησης Μελετών, η Προκαταρκτική μελέτη έχει διαφορετικό περιεχόμενο και παίζει διαφορετικό ρόλο σε κάθε κατηγορία μελέτης π.χ. η Προκαταρκτική μελέτη κτιριακού έργου δεν προβλέπει κανενός είδους τεχνική επεξεργασία λύσης.

9.2.2 Τεχνικά Πλεονεκτήματα Οργάνωσης Ομάδας Εκπόνησης Μελέτης (ή Ομάδας Παροχής Υπηρεσιών)

Στο κριτήριο αυτό θα αξιολογούνται τα ακόλουθα υποκριτήρια:

- Η πληρότητα και αποτελεσματικότητα της Ομάδας και του οργανογράμματός της, καθώς και οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή και ταχεία εκτέλεση των εργασιών και η συνεργασία μεταξύ των μελετητών των διαφόρων κατηγοριών μελετών και συμπραττόντων (όταν υπάρχουν).
- Η συνοχή και εξασφάλιση μονιμότητας της Ομάδας, όπως προκύπτει από τη σχέση του συντονιστή, των επικεφαλής των επί μέρους μελετών και των μελών αυτής με τον υποψήφιο (εταίροι ή μέτοχοι, υπάλληλοι, μακροχρόνια εργασιακή σχέση), καθώς επίσης και από προηγούμενες συνεργασίες των συμπραττόντων (όταν υπάρχουν).

Παρατήρηση: Τα δύο υποκριτήρια είναι ισοβαρή.

9.2.3 Αξιοπιστία της μεθοδολογίας και του χρονοδιαγράμματος εκπόνησης της μελέτης (ή παροχής των υπηρεσιών)

Στο κριτήριο αυτό θα αξιολογούνται τα ακόλουθα υποκριτήρια:

- Η μεθοδολογία εργασίας, το γενικό πρόγραμμα εκπόνησης της μελέτης, η κατάτμηση σε δραστηριότητες, η διάθεση των απαιτούμενων πόρων και η διάταξή τους στο χρόνο, οι εσωτερικές διαδικασίες παραγωγής της μελέτης και συνεργασίας με τον Εργοδότη, ο τρόπος αξιοποίησης εξοπλισμού και λογισμικού).
- Η αξιοπιστία του προγραμματισμού και του χρονοδιαγράμματος εκπόνησης της μελέτης (ή της παροχής των υπηρεσιών) όπως προκύπτει από τη δυνατότητα εκτέλεσης του ανεκτέλεστου υπολοίπου των ήδη ανειλημμένων συμβάσεων κατά το χρόνο εκπόνησης της μελέτης της προσφοράς ή παροχής των υπηρεσιών προσφοράς.

Παρατήρηση: Τα δύο υποκριτήρια είναι ισοβαρή.

9.2.4 Τεχνική Εκθεση για τον τρόπο αντιμετώπισης ειδικών θεμάτων ή προβλημάτων

Σε περίπτωση κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι κατά την εκπόνηση της μελέτης (ή κατά την παροχή των υπηρεσιών) ο ανάδοχος θα κληθεί να αντιμετωπίσει ασυνήθη και ιδιάζοντα προβλήματα ή δυσκολίες, μπορεί να τα θέσει στην Τεχνική Περιγραφή που συνοδεύει την Προκήρυξη και να ζητήσει την υποβολή Τεχνικής Εκθεσης για τον τρόπο αντιμετώπισής τους (διαδικασία, μέθοδος, λογισμικό, στελέχη του υποψήφιου που θα ασχοληθούν, τυχόν ειδικοί σύμβουλοι, όταν απαιτούνται κ.λπ.).

Η Τεχνική Εκθεση θα αξιολογηθεί από άποψη πληρότητας και αποτελεσματικότητας στην αντιμετώπιση των τεθέντων θεμάτων.

9.2.5 Μείωση του χρόνου εκπόνησης της μελέτης (ή παροχής των υπηρεσιών)

Εάν η αναθέτουσα αρχή έχει λόγους να επισπεύσει την εκπόνηση της μελέτης πέραν του χρόνου που η ίδια θεωρεί ως εύλογο, τότε μπορεί να ζητήσει από τους υποψήφιους να συμπεριλάβουν στην τεχνική προσφορά τους πρόταση για το χρόνο εκπόνησης (ή παροχής υπηρεσιών), τον οποίο θα δεσμεύονται ότι θα τηρήσουν. Ο χρόνος τον οποίο θα έχει προτείνει ο Ανάδοχος, θα είναι και ο συμβατικός χρόνος, αλλά και ο χρόνος με βάση τον οποίο θα συνταχθεί το χρονοδιάγραμμα του Κριτηρίου Ανάθεσης με αρ. 2.

Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος της προσφοράς θα αξιολογηθεί.

9.2.6 Γνώση των τοπικών συνθηκών του έργου (ή της μελέτης)

Εάν η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι η γνώση των τοπικών συνθηκών του έργου (ή της μελέτης όταν δεν αφορά έργο) είναι απαραίτητη ή ιδιαίτερος χρήσιμη για την αποτελεσματική

εκπόνηση της μελέτης (ή παροχής των υπηρεσιών), τότε μπορεί να ζητήσει την υποβολή στην τεχνική προσφορά σχετικών στοιχείων εκ μέρους των υποψηφίων, όπως π.χ.

- εκπόνηση μελετών γειτονικών έργων (ή παροχή υπηρεσιών)
- μακρόχρονη επαγγελματική δραστηριοποίηση του υποψηφίου ή στελεχών αυτού στην περιοχή του έργου, κ.λπ.
- άλλα στοιχεία που ο υποψήφιος θεωρεί ότι καλύπτουν τις σχετικές απαιτήσεις, και να τα αξιολογήσει, ως προς την κάλυψη των απαιτήσεων και αναγκών του αντικειμένου της σύμβασης.

9.2.7 Οικονομική Προσφορά

9.3 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ – ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΑΥΤΩΝ

9.3.1 Ειδική Προκαταρκτική Μελέτη

Το Κριτήριο Ανάθεσης της παραγράφου 9.2.1 χρησιμοποιείται όταν επιλέγεται κλειστή διαδικασία που προβλέπει την υποβολή ειδικής προκαταρκτικής μελέτης από τους επιλεγέντες υποψήφιους. Το κριτήριο αυτό συμμετέχει στην αξιολόγηση και κατάταξη των υποψηφίων με ποσοστό τουλάχιστον 60%.

9.3.2 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ – ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- α) Τα Κριτήρια Ανάθεσης των παραγράφων 9.2.2 και 9.2.3 είναι υποχρεωτικά και χρησιμοποιούνται σε όλους τους τρόπους και διαδικασίες ανάθεσης. Η βαρύτητά τους είναι πάντοτε ίδια (μεταξύ τους σχέση βαρύτητας 1:1).
- β) Το Κριτήριο Ανάθεσης της παραγράφου 9.2.6 χρησιμοποιείται υποχρεωτικά σε όλες τις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με αμοιβή κάτω του ορίου ισχύος της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ της Ε.Ε. και προαιρετικά σε όλες τις άλλες περιπτώσεις. Η βαρύτητά του ως προς τη βαρύτητα κάθε κριτηρίου του εδαφίου (α) είναι 1:2.
- γ) Τα Κριτήρια Ανάθεσης των παραγράφων 9.2.4 και 9.2.5 είναι προαιρετικά σε κάθε περίπτωση. Τα δύο κριτήρια είναι ισοβαρή, ενώ η σχέση της βαρύτητας καθενός απ' αυτά ως προς την βαρύτητα κάθε κριτηρίου του εδαφίου (α) είναι 1:1.
- δ) Η Οικονομική Προσφορά ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται υποχρεωτικά σε όλες τις περιπτώσεις. Η συμμετοχή της στην αξιολόγηση των υποψηφίων ανέρχεται σε ποσοστό

20% για την περίπτωση κλειστής διαδικασίας με υποβολή ειδικής προκαταρκτικής μελέτης και 30% σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ – ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΥΠΕΧΩΔΕ

1. ΑΡΘΡΟ 1

- 1.1 Η σύνταξη τευχών δημοπράτησης έργου αποτελεί, κατά τις ισχύουσες Προδιαγραφές εκπόνησης μελετών (Βιβλίο 2^ο του Π.Δ. 696/74) τμήμα της μελέτης του έργου και, επομένως, η αντίστοιχη σύμβαση υπάγεται στις δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελέτης και όχι παροχής υπηρεσιών (πργρ. 1 και 2).

Άλλωστε, πολλά από τα επιμέρους στοιχεία των τευχών δημοπράτησης είναι απολύτως συνδεδεμένα και εξαρτώμενα από τη μελέτη του έργου και, επομένως, ο συντάκτης τους πρέπει να έχει πλήρη γνώση της μελέτης.

2. ΑΡΘΡΟ 2

Είναι βέβαιο ότι μετά από 26 έτη ισχύος των κατηγοριών μελετών που καθορίστηκαν με το Π.Δ. 541/78, αυτές θα πρέπει να επανεξεταστούν. Από την άλλη πλευρά, εφόσον διατηρούνται, έστω και προσωρινά, τα ισχύοντα Μητρώα, κατανοούμε τη σκοπιμότητα διατήρησης των ίδιων κατηγοριών μελετών, για την ομαλή μετάβαση στο νέο νομοθετικό πλαίσιο. Πλην όμως, έχουμε τη γνώμη ότι ο δια του νόμου καθορισμός των ίδιων κατηγοριών μελετών δεν είναι σκόπιμος, ενδεχομένως δε να μην είναι εφικτή και η τροποποίησή τους με απλή Υπουργική Απόφαση.

Για τον λόγο αυτό προτείνουμε να διατηρηθεί σε ισχύ το Π.Δ. 541/78, όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 256/98 (για την προσθήκη των περιβαλλοντικών μελετών), μέχρις ότου εκδοθεί νέο Π.Δ. για τον επανακαθορισμό των κατηγοριών μελετών.

3. ΑΡΘΡΟ 3

- 3.1 Προτείνουμε την τροποποίηση του πρώτου εδαφίου της πργρ. 2 ως εξής:

«Αν οι αρχές της προηγούμενης παραγράφου δεν δεχθούν να ασκήσουν τις πιο πάνω αρμοδιότητες ή αν δεν απαντήσουν εντός ενός μηνός από την υποβολή σ' αυτές του αιτήματος, τότε ο κύριος του έργου μπορεί να αναθέτει με προγραμματική σύμβαση .....».

- 3.2 Προτείνουμε στο τέλος της πργρ. 2 να προστεθεί νέο εδάφιο, ως εξής: *«Δεν επιτρέπεται η ανάθεση εκπόνησης μελέτης με προγραμματική σύμβαση».*

Η διευκρίνιση αυτή κρίνεται απαραίτητη, επειδή μέχρι σήμερα οι προγραμματικές συμβάσεις έχουν χρησιμοποιηθεί με μεγάλη έκταση για παράκαμψη του Ν. 716/77 και ανάθεση μελετών, κυρίως σε αναπτυξιακές εταιρείες που ιδρύονται από ΟΤΑ.

4. ΑΡΘΡΟ 4

Προτείνουμε την αναδιατύπωση της πργρ. 2 ως εξής:

«Για τη διεξαγωγή διαγωνισμού του νόμου αυτού η Αναθέτουσα Αρχή συντάσσει προεκτίμηση της αμοιβής της προς ανάθεση μελέτης ή υπηρεσίας και εγκρίνει τα συμβατικά τεύχη. Η προεκτιμώμενη αμοιβή προσδιορίζεται καταρχήν με βάση τις ισχύουσες διατάξεις περί αμοιβών μηχανικών, καθώς και, βοηθητικά, συγκριτικά στατιστικά στοιχεία κόστους από συναφείς μελέτες, έργα ή υπηρεσίες, λαμβάνοντας σε κάθε περίπτωση υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μελέτης ή του έργου, όπως επίσης και τις συνέπειες ενδεχόμενης υποτίμησης της αμοιβής στην ολοκλήρωση της μελέτης και την προώθηση του έργου.

Στα συμβατικά τεύχη περιλαμβάνονται ιδίως η Συγγραφή Υποχρεώσεων και το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου, που περιέχει τουλάχιστον τεχνική περιγραφή του προς μελέτη έργου, με τις ανάγκες που θα καλύψει, τα κύρια τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του και στοιχεία για τη θέση, τη μορφή, την έκταση, τις τοπικές συνθήκες, τις ιδιαιτερότητες του έργου και της ευρύτερης περιοχής, καθώς και τυχόν δεσμεύσεις ως προς τον προϋπολογισμό του».

5. ΑΡΘΡΟ 5

Το πρώτο εδάφιο της πργρ. 6 να αναδιατυπωθεί ως εξής:

«Όταν πρόκειται να ανατεθούν μελέτες σημαντικών έργων ή έργων πολιτικού μηχανικού του ευρύτερου δημόσιου τομέα .....,» ώστε η διάταξη να είναι σύμφωνη με τον ορισμό του άρθρου 1 πργρ. 8.

6. ΑΡΘΡΟ 6

6.1 Το εδάφιο 2β να αναδιατυπωθεί ως εξής:

*«Το εδάφιο της μελέτης με κάθε δυνατή λεπτομέρεια και οι υποχρεώσεις του μελετητή για την **εκπόνησή** της».*

6.2 Για να είναι σύμφωνος ο νόμος με την Οδηγία 2004/18/EK (άρθρο 44), ο αριθμός των υποψηφίων που επιλέγονται δεν μπορεί να είναι μικρότερος από πέντε (εδάφιο 2δ).

- 6.3 Στο εδάφιο 2ε αναφέρεται ότι στην κατ' αποκοπή αμοιβή της προκαταρκτικής μελέτης (με την οποία διαγωνίζονται οι επιλεγέντες υποψήφιοι) περιλαμβάνεται η αμοιβή των υποστηρικτικών μελετών. Αυτό σημαίνει ότι κάθε διαγωνιζόμενος θα εκπονή τις δικές του υποστηρικτικές μελέτες (π.χ. σύνταξη τοπογραφικών διαγραμμάτων, εκτέλεση γεωτεχνικών ερευνών κ.λ.π.) και ότι ο κύριος του έργου θα καταβάλλει πέντε φορές την αμοιβή τους;
- 6.4 Στο εδάφιο 2ιβ να τεθεί «*Η μέγιστη προθεσμία*», ώστε η προθεσμία της προσφοράς του υποψηφίου να αποτελεί στοιχείο αξιολόγησης.
- 6.5 Η πργρ. 3 πρέπει να αναδιατυπωθεί και να γίνει περισσότερο σαφής (βλ. παρατηρήσεις στο άρθρο 15).
- 6.6 Στην πργρ. 5 πρέπει να προστεθεί στο δεύτερο εδάφιο αυτής:
«..... και ανακοινώνεται από τον πρόεδρο της Επιτροπής ο πίνακας των υποψηφίων που επελέγησαν, με τοιχοκόλληση στο κατάστημα της υπηρεσίας που διεξάγει το διαγωνισμό και ενημέρωση των υποψηφίων κατά το άρθρο 22 του νόμου αυτού».
- 6.7 Οι διατάξεις της πργρ. 7 σχετικά με τις εγγυητικές επιστολές συμμετοχής είναι εξαιρετικά δυσμενείς για τους μελετητές.
Γι' αυτόν τον λόγο προτείνουμε:
- α. Εγγύηση συμμετοχής να ζητείται μόνον για την ανάθεση μελετών, των οποίων η αμοιβή υπερβαίνει το όριο της Ε.Ε. (162.000 € ή 249.000 € κατά περίπτωση).
  - β. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής να καταπίπτει μόνον σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης προσέλευσης για υπογραφή της σύμβασης.
- Σημειώνουμε ότι η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής έχει πολύ δυσμενείς επιπτώσεις για έναν επαγγελματία ή μια εταιρεία, πέραν της απώλειας του ποσού της εγγύησης (εγγραφή σε «μαυροπίνακα», αδυναμία λήψης εγγυητικών επιστολών στο μέλλον κ.λ.π.). Τι θα συμβεί π.χ. εάν κατά την εκπόνηση της προκαταρκτικής μελέτης ο υποψήφιος διαπιστώσει ότι η προεκτίμηση της αμοιβής από την αναθέτουσα αρχή είναι λανθασμένη και εξαιρετικά χαμηλή, έτσι ώστε δεν έχει τη δυνατότητα να υποβάλει προσφορά; Θα υποχρεωθεί, παρόλα αυτά να υποβάλει εμπροθέσμως ολοκληρωμένη και άρτια προκαταρκτική μελέτη, ώστε να μην καταπέσει η εγγυητική επιστολή του;
- Από την άλλη πλευρά, μήπως θα αισθάνονταν υποχρεωμένες οι επιτροπές αξιολόγησης, να βαθμολογούν με βαθμό μεγαλύτερο του 40, ώστε να μην καταπίπτουν οι εγγυητικές επιστολές; Τέλος, μήπως αποτελεί μια πολύ σκληρή τιμωρία η κατάπτωση της εγγυητικής

επιστολής με τις συνέπειές της, για την περίπτωση ακόμη και της λανθασμένης (κατά την κρίση της επιτροπής ή και αντικειμενικά) αντιμετώπισης του θέματος από τον υποψήφιο;

- 6.8 Στα κριτήρια του εδαφίου 9α, θα πρέπει να προστεθούν: *«η λειτουργικότητα της προτεινόμενης λύσης και η αισθητική, όπου απαιτείται»*.
- 6.9 Στην πργρ. 10 δεν γίνεται αντιληπτό τι σημαίνει «*νομότυπο*» της τεχνικής προσφοράς, όταν αυτή αποτελείται από μία προκαταρκτική μελέτη μόνον.
- 6.10 Στην πργρ. 11 αναφέρεται ότι όταν οι οικονομικές προσφορές υπερβαίνουν το 30% της προεκτιμώμενης αμοιβής *«απορρίπτονται ως μη συμφέρουσες για τον κύριο του έργου και η προσφορά του (ποιού;) θεωρείται απαράδεκτη»*.
Εχουμε τη γνώμη ότι αρκεί το *«απορρίπτονται ως μη συμφέρουσες»* και ότι ο νομοθέτης δεν μπορεί να κρίνει εκ των προτέρων *«συνολικά απαράδεκτη»* μια προσφορά, χωρίς να γνωρίζει τα στοιχεία της, πολύ περισσότερο όταν η οικονομική προσφορά αναφέρεται σε μια προεκτίμηση της υπηρεσίας, η οποία γίνεται με ανεπαρκή στοιχεία. Ελπίζουμε ότι δεν θα καταπίπτει η εγγυητική επιστολή και σ' αυτήν την περίπτωση !
- 6.11 Εάν, κατά την πργρ. 12, ακυρωθεί ή διακοπεί ο διαγωνισμός, μετά την έναρξη εκπόνησης των προκαταρκτικών μελετών ή μετά την ολοκλήρωσή τους, χωρίς ευθύνη των συμμετοχόντων, στους τελευταίους θα πρέπει να καταβληθεί η προβλεπόμενη αμοιβή της προκαταρκτικής μελέτης.

7. ΑΡΘΡΟ 7

- 7.1 Στο εδάφιο 2ι, εγγύηση συμμετοχής να ζητείται μόνον για μελέτες άνω του ορίου της Ε.Ε. ως ανωτέρω.
- 7.2 Τα «στοιχεία» και οι «πληροφορίες» που ζητούνται στα εδάφια (β) και (γ) της πργρ. 4 αντιστοίχως, είναι αδύνατο να περιλαμβάνονται σε πιστοποιητικά αναθετουσών αρχών, γιατί όλες σχεδόν οι υπηρεσίες αρνούνται να περιλαμβάνουν σ' αυτά υποκειμενικά ή ποιοτικά στοιχεία.
- 7.3 Η προθεσμία των δύο (2) ημερών της πργρ. 7 είναι εξαιρετικά μικρή και σε πολλές περιπτώσεις απαγορευτική για την υποβολή ένστασης.
Προτείνεται προθεσμία πέντε (5) εργασίμων ημερών, εφόσον άλλωστε, κατά την πργρ. 8, η διαδικασία συνεχίζεται ανεξαρτήτως της υποβολής ενστάσεων.

7.4 Στο τέλος της πργρ. 10, να διαγραφεί η απαίτηση για «σύμφωνη γνώμη» της Επιτροπής Διαγωνισμού στην απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, γιατί τότε δεν πρόκειται για κρίση άλλου οργάνου επί της ένστασης.

8. ΑΡΘΡΟ 9

8.1 Για τις εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, ισχύουν τα ήδη προταθέντα για τις μελέτες.

8.2 Προτείνουμε να διευκρινιστούν τα ακόλουθα:

α. Όταν οι ανατιθέμενες υπηρεσίες αφορούν μόνον έλεγχο μελέτης, τότε υποψήφιοι μπορούν να είναι μόνον μελετητές ή γραφεία μελετών με πτυχία τάξης και κατηγορίας που αντιστοιχούν στην προς έλεγχο μελέτη, ενώ όταν ανατίθενται σύνθετες υπηρεσίες μεταξύ των οποίων και έλεγχος μελετών, τότε κάθε υποψήφιος, εάν δεν καλύπτει ο ίδιος τις προϋποθέσεις, θα πρέπει να συμπράττει με μελετητή ή γραφείο μελετών που καλύπτει τις παραπάνω προϋποθέσεις.

β. Τα ίδια ως άνω όταν ανατίθεται η σύνταξη τευχών δημοπράτησης του έργου.

γ. Όταν ανατίθεται η επίβλεψη έργου, για το οποίο έχει προηγηθεί η ανάθεση και εκπόνηση πλήρους μελέτης, το τεχνικό μέρος της επίβλεψης θα πρέπει να ανατίθεται καταρχήν απευθείας στον μελετητή του έργου και μόνον αν αυτός αδυνατεί να ανταποκριθεί –για αντικειμενικούς λόγους– θα ανατίθεται σε τρίτον.

9. ΑΡΘΡΟ 11

Η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να «προσθέτουν επιπλέον όρους» της πργρ. 3, πρέπει να απαλειφθεί, γιατί διαφορετικά θα οδηγηθούμε σύντομα στη σημερινή κατάσταση, όπου κάθε αναθέτουσα αρχή ζητά ό,τι στοιχεία θέλει.

10. ΑΡΘΡΟ 13

Στην πργρ. 1 να προβλεφθεί ότι για την ανάθεση μελετών και υπηρεσιών με αμοιβή μικρότερη του ορίου της Ε.Ε., θα εξακολουθήσει να ισχύει για την εκδήλωση ενδιαφέροντος η σημερινή προθεσμία των 20 ημερών από τη δημοσίευση στο Ε.Δ. του ΤΕΕ της προκήρυξης.

11. ΑΡΘΡΟ 15

11.1 Σε ό,τι αφορά την υπεύθυνη δήλωση της πργρ. 1, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αυτή συνοδεύεται από τα στοιχεία που αποδεικνύουν την τεχνική και χρηματοοικονομική ικανότητα (καταλληλότητα) και όχι ότι απλώς βεβαιώνει την ύπαρξή τους. Διαφορετικά, τα στοιχεία δεν θα είναι ελέγξιμα από τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους.

11.2 Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι αλλοδαποί υποψήφιοι θα πρέπει να υποβάλλουν όλα τα στοιχεία και πιστοποιητικά που αποδεικνύουν την καταλληλότητα και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό.

11.3 Το εδάφιο 3β χρειάζεται ανασύνταξη διότι δεν είναι κατανοητό.

12. ΑΡΘΡΑ 17 και 18

12.1 Και στα δύο άρθρα επαναλαμβάνονται τα προβλεπόμενα της Οδηγίας στοιχεία, που μπορούν να ζητήσουν οι Αναθέτουσες Αρχές, προκειμένου να κρίνουν την τεχνική και χρηματοοικονομική ικανότητα.

Λείπουν όμως εντελώς οι προϋποθέσεις (κριτήρια), που πρέπει ή μπορούν να θέτουν οι Αναθέτουσες Αρχές, προκειμένου να δεχθούν την καταλληλότητα των υποψηφίων.

Ακόμη και αν πρόθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ είναι να θεωρείται τεκμήριο καταλληλότητας η εγγραφή στο Μητρώο, το πρόβλημα εξακολουθεί να υπάρχει για τους αλλοδαπούς μελετητές.

Σημειώνουμε ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός Αναθετουσών Αρχών δεν έχει επαρκή εμπειρία, ώστε να περιγράψει τα σχετικά κριτήρια.

Για τον λόγο αυτό, είτε ο νόμος θα πρέπει να προβλέπει ορισμένα υποχρεωτικά κριτήρια και να δώσει τις κατευθύνσεις για τα υπόλοιπα, είτε θα πρέπει να προβλέπει την έκδοση Π.Δ. ή Υπ. Απόφασης, με την οποία θα δοθούν οι σχετικές οδηγίες προς τις Αναθέτουσες Αρχές.

12.2 Οι διατάξεις των πργρ. 2 του άρθρου 17 και πργρ. 3 του άρθρου 18, έτσι όπως τίθενται, φοβούμαστε ότι θα εισάγουν επισήμως τον «αέρα» στον χώρο των μελετών και υπηρεσιών.

Ετσι, οι μεν επιτήδαιοι «αεριτζήδες», με προσβάσεις και γνωριμίες, χωρίς τα στοιχειώδη τεχνικά και οικονομικά προσόντα, θα μπορούν να αναλαμβάνουν συμβάσεις επικαλούμενοι τη στήριξη τρίτων, ενώ και μεγάλα γραφεία θα χρησιμοποιούν άλλα πτυχία,

για να αναλαμβάνουν συμβάσεις που θα έπρεπε να ανατεθούν σε επαγγελματίες μελετητές μικρότερης τάξης.

Ζητούμε κατάργηση των διατάξεων των παραγράφων αυτών και την πρόβλεψη μόνον μιας διάταξης, σύμφωνα με την οποία όταν απαιτείται για την ανάληψη μιας σύμβασης ειδικός εξοπλισμός μεγάλης αξίας (π.χ. εδαφοτεχνικές έρευνες, φωτογραμμετρικές αποτυπώσεις) μπορεί ο υποψήφιος να επικαλείται τη χρήση εξοπλισμού άλλης επιχείρησης που τον διαθέτει, προσκομίζοντας τα σχετικά στοιχεία.

- 12.3 Η διάταξη της πργρ. 3 του άρθρου 17 δίνει τη δυνατότητα στις Αναθέτουσες Αρχές να δέχονται υποψηφίους με βάση τα στοιχεία που μπορούν να υποβάλουν και όχι εκείνα τα οποία έπρεπε να υποβάλουν και να αντιμετωπίζουν τους υποψηφίους με διαφορετικά μέτρα και σταθμά. Γι' αυτόν τον λόγο, αλλά και εξαιτίας της αοριστίας της (ποιος και πώς θα κρίνει τη βασιμότητα των επικλήσεων), πρέπει να απαλειφθεί.

13. ΑΡΘΡΟ 19

Προτείνεται η ανασύνταξη της πργρ 1 ως εξής:

«Με την προκήρυξη η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητά από τους υποψηφίους να αναφέρουν στην προσφορά τους τμήματα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπερβολικά σε τρίτους, καθώς και τους υπερβολάβους που προτείνουν. Το ύψος της σύμβασης υπερβολαβίας κάθε κατηγορίας μελέτης, σε περίπτωση σύνθετων μελετών, δεν επιτρέπεται να ξεπερνά σε ποσοστό το 30% του ποσού αμοιβής της αντίστοιχης κατηγορίας μελέτης, εκτός από τις κατηγορίες μελετών των οποίων η αμοιβή είναι μικρότερη σε ποσοστό από το 5% της συνολικής αμοιβής της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό ύψος των συμβάσεων υπερβολαβίας δεν επιτρέπεται να ξεπερνά σε ποσοστό το 30% του συνολικού συμβατικού ποσού. Η σύσταση υπερβολαβίας δεν αίρει την εις ολόκληρον ευθύνη του υποψηφίου ή του αναδόχου της σύμβασης».

14. ΑΡΘΡΟ 19

- 14.1 Δεδομένου ότι το νομοσχέδιο ρυθμίζει όλα τα θέματα τα σχετικά με τις συμπράξεις και κατοχυρώνει τις Αναθέτουσες Αρχές, δεν βλέπουμε τον λόγο πρόβλεψης υποχρεωτικών κοινοπραξιών, οι οποίες, χωρίς να προσφέρουν τίποτε περισσότερο στο δημόσιο, θα επιβαρύνουν τους αναδόχους με πολλή γραφειοκρατική – λογιστική δουλειά και σημαντικές δαπάνες. Οι κοινοπραξίες θα μπορούσαν να προβλέπονται ως προαιρετικές για τους υποψηφίους αναδόχους.

Εάν παρόλα αυτά το ΥΠΕΧΩΔΕ επιμένει να μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να επιβάλλουν τη σύσταση κοινοπραξιών για μεγάλου ύψους συμβάσεις, ας τεθεί το όριο στα 3,0 εκ. ευρώ, αντί του προβλεπόμενου 1,0 εκ. ευρώ, στην πργρ. 3.

14.2 Η πρόβλεψη της πργρ. 1 ότι, σε περίπτωση κοινοπραξίας, αυτή θα είναι συνεστημένη κατά την υποβολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δεν ευσταθεί, καθώς οι κοινοπραξίες συστήνονται για την εκτέλεση κάθε μιας συγκεκριμένης σύμβασης και, επομένως, δεν μπορεί να προϋφίστανται της ανάθεσης. Επομένως, το μόνο που μπορεί να ζητείται είναι προσύμφωνο (ή υποσχετικό) σύστασης κοινοπραξίας κατά την εκδήλωση ενδιαφέροντος.

14.3 Στην ίδια παράγραφο 1, δεν διευκρινίζεται εάν η απαγόρευση σύμπραξης περισσότερων των τριών γραφείων ανά κατηγορία μελέτης ισχύει και για την περίπτωση κοινοπραξίας.

14.4 Η εναλλακτική πρόβλεψη της πργρ. 4, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση που οι μελετητές κάποιας κατηγορίας μελέτης είναι πολύ λίγοι, να μπορεί να συμμετάσχει ένας μελετητής σε περισσότερες από μια συμπράξεις, δεν μπορεί να ισχύσει και πρέπει να απαλειφθεί, επειδή ο Μελετητής αυτός θα είναι γνώστης τόσο της υποβαλλόμενης στον διαγωνισμό προκαταρκτικής μελέτης (ενδεχομένως θα έχει συμμετάσχει και στην εκπόνηση), όσο και της οικονομικής προσφοράς.

15. ΑΡΘΡΟ 21

Στην πργρ. 3 να τεθεί συγκεκριμένη προθεσμία είκοσι (20) ημερών στο ΤΕΕ, αντί της «εύλογης προθεσμίας», προκειμένου να υποδείξει ένα από τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

16. ΑΡΘΡΟ 27

Το τελευταίο εδάφιο της πργρ. 2 να ανασυνταχθεί ως εξής:

«Η υποχρέωση του μελετητή επανυποβολής μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω έλλειψης πληρότητας, δεν δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας. Εάν όμως η Διευθύνουσα Υπηρεσία ζητήσει την επανυποβολή μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω αλλαγών ή διορθώσεων που δεν είχαν προηγουμένως ζητηθεί, τότε με το ίδιο έγγραφο ορίζει και εύλογη προθεσμία για την επανυποβολή, κατά την οποία παρατείνεται η αρχική προθεσμία».

17. ΑΡΘΡΟ 31

17.1 Η αλλαγή του χρόνου ευθύνης του Μελετητή άνω της ισχύουσας των 6 ετών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, δεδομένου ότι τα 6 έτη είναι επαρκής χρόνος για την ολοκλήρωση των μελετηθέντων έργων. Πέραν των άλλων, θα δημιουργήσει προβλήματα στην ασφάλιση αστικής ευθύνης των Μελετητών, διότι διεθνώς ο χρόνος ευθύνης είναι μικρότερος (συνήθως 4 έτη).

17.2 Η προβλεπόμενη στην πργρ. 2 αποζημίωση του εργοδότη, σε περίπτωση μάλιστα που ο ίδιος χορηγήσει ανακριβή στοιχεία, είναι εξοντωτική για τον Μελετητή.

Προτείνουμε την τροποποίηση ως εξής:

«...αλλιώς οφείλει να διορθώσει και να επανυποβάλει τη μελέτη αδαπάνως για τον Εργοδότη».

18. ΑΡΘΡΟ 39

18.1 Το εδάφιο 2α να συμπληρωθεί ως εξής:

«Εργάζονται σε αναθέτουσα αρχή, με σχέση εξαρτημένης εργασίας οποιασδήποτε μορφής, συμπεριλαμβανομένων των μελών του διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού (ΔΕΠ) των Α.Ε.Ι & Τ.Ε.Ι.

Το κώλυμα.....».

18.2 Στο εδάφιο 3α οι έννοιες «δεν είναι συνδεδεμένα» και «εξαρτημένα» είναι αόριστες και απαιτείται διευκρίνησή τους.

18.3 Στο εδάφιο 3β.γγ η λέξη «διαχείριση» να αντικατασταθεί από τη λέξη «διοίκηση».

18.4 Από την τελευταία παράγραφο της πργρ. 3 να παραμείνει μόνον:

«Οι μετοχές ανώνυμης εταιρείας μελετών είναι υποχρεωτικά ονομαστικές».

Όλη η υπόλοιπη παράγραφος να διαγραφεί, καθώς έρχεται σε αντίθεση με την πιο πάνω διάταξη του εδαφίου 3β.γγ, σύμφωνα με την οποία στην ανώνυμη εταιρεία εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Μελετητών πρέπει να είναι οι διευθύνοντες σύμβουλοι και οι ασκούντες διοίκηση (διαχείριση).

18.5 Το τελευταίο εδάφιο της πργρ. 4 να ανασυνταχθεί ως εξής:

«Για την κατάταξη εταιρείας στο Μητρώο λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των δυναμικών ανά κατηγορία μελέτης των φυσικών προσώπων, εταίρων (μετόχων) ή υπαλλήλων αυτής,

που έχουν δεσμεύσει στην εταιρεία το πτυχίο τους της επομένης παραγράφου. Κάθε μελετητής μπορεί να δεσμεύσει το πτυχίο του σε μια μόνον εταιρεία μελετών».